

Satu Järvinen

Kaatialan palvelujärjestelmä

Toimintasuunnitelma 2017–2021

Opinnäytetyö

Kevät 2017

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK, Pk-yrittäjyys)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK, Pk-yrittäjyys)

Tekijä: Satu Järvinen

Työn nimi: Kaatialan palvelujärjestelmä – Toimintasuunnitelma 2017–2021

Ohjaaja: Jenny Janhunen

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 74

Liitteiden lukumäärä: 14

Matkailu on yksi nopeimmin kasvavista elinkeinoista maailmassa. Matkailijoiden lisääntyessä myös mielenkiintoisia vierailukohteita tarvitaan lisää. Matkailun voidaan todeta olevan tulevaisuuden mahdollisuus, sillä se tuo mukanaan työpaikkoja ja siitä saadut tulot jakaantuvat laajasti eri toimialojen kesken. Verkostoituminen ja yhteistyö puolestaan tarjoavat pienillekin toimijoille mahdollisuuden pärjätä kovassa kilpailussa suurempien toimijoiden rinnalla.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu matkailun ja verkostoitumisen teorioista. Aluksi pohditaan matkailua maailman laajuisena ilmiönä ja sen jälkeen Etelä-Pohjanmaan osalta. Seuraavaksi tuodaan esille verkostoitumisen hyötyjä ja haasteita, verkostostrategioita sekä erilaisia yhteistyön malleja.

Työssä käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää ja empiirisen osuuden aineisto kerättiin kyselyn, haastattelujen ja työpajan avulla. Selvityksen osallistajat valikoituvat Kaatialan alueen keskeisistä toimijoista. Selvityksen tulokset ja mukaan lähteneiden mielenkiinto osoittavat, että halua alueen kehittämiseen löytyy. Selvityksen tuloksista laadittiin toimeksiantajan toivoma toimintasuunnitelma, jossa perehdytään aluksi alueen nykytilaan, tavoitteisiin ja esiin nousseisiin kehittämisteemoihin. Sen jälkeen suunnitellaan toimijoiden organisoitumista ja lopuksi konkreettisen toiminnan aloittamista vuosikellon avulla. Laaditussa toimintasuunnitelmassa hyödynnetään kehittämisrenkaan tarjoamaa yhteistyömallia.

Toimintasuunnitelmaa tullaan hyödyntämään Kaatialan toimijoiden yhteistyössä ja verkostoitumisessa. Se tarjoaa hyvän mallin yhteistyön alkumetreille. Työ rakennettiin selvityksen tulosten pohjalta, mutta aikataulujen suhteen realiteetit huomioiden.

Avainsanat: matkailu, verkostoituminen, yhteistyö

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: SME Business Management

Author: Satu Järvinen

Title of thesis: Service System for Kaatiala – Action Plan for 2017–2021

Supervisor: Jenny Janhunen

Year: 2017

Number of pages: 74

Number of appendices: 14

Tourism is one of the fastest growing industries in the world. As the number of tourists increases, more interesting places to visit will be needed. Tourism is a great future opportunity for many, as it brings along jobs, and the income derived from it is widely distributed among various industries. Networking and cooperation, in turn, offer small players the opportunity to cope in fierce competition alongside with larger players.

The theoretical part of the thesis consists of tourism and networking theories. At first, tourism is discussed as a worldwide phenomenon and, after that, from South Ostrobothnia's perspective. Next, the benefits and challenges of networking, network strategies, and different models of cooperation are focused on.

A qualitative research method was used in the thesis, and the data of the empirical part was collected through a survey, interviews, and a workshop. The participants in the survey were selected from among the key actors in the Kaatiala region. The results of the survey and the interest of those involved show that there exists a great desire to develop the area. According to the commissioner's wishes, a new Action Plan was created based on the survey results. It starts from the current state and objectives of the area and the recorded themes for development. After that, the key actors' organizing and the start of concrete action are planned with the help of a yearly calendar. The proposed Action Plan utilizes the cooperation model provided by the development ring.

The Action Plan will be used in the future, as the cooperation and networking among the Kaatiala key actors starts. It will provide a good model for the initial stages of the cooperation. The Action Plan also takes into consideration the realities in time management.

Keywords: tourism, networking, cooperation

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	8
1 JOHDANTO.....	9
1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat.....	9
1.2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja ongelma.....	10
1.3 Toimeksiantaja ja hankkeen esittely.....	11
2 MATKAILU.....	12
2.1 Matkailun määritelmiä.....	12
2.2 Matkailun nykytila.....	18
2.3 Matkailu Etelä-Pohjanmaalla.....	19
2.4 Matkailun tulevaisuus.....	24
3 VERKOSTOITUMINEN.....	27
3.1 Verkoston ja verkostoitumisen käsitteet.....	27
3.2 Liiketoiminnan verkostostrategiat.....	30
3.3 Yhteistyön perusmallit.....	34
3.4 Verkostoitumisen haasteet ja ongelmat.....	37
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	40
4.1 Tutkimusmenetelmä.....	40
4.2 Aineiston keruu ja analysointi.....	40
4.3 Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus.....	43
5 TOIMINTASUUNNITELMA.....	44
5.1 Alueen historia ja nykytila (SWOT).....	45
5.2 Tavoitteet ja kehittämisteemat.....	52
5.2.1 Tienviitat ja opasteet.....	52
5.2.2 Teiden kunnossapito ja infrastruktuuri.....	53
5.2.3 Tapahtumat.....	54
5.2.4 Ruokailu, majoitus ja vapaa-aika.....	55

5.2.5 Viestintä	56
5.3 Toimijoiden organisoituminen tavoitteiden saavuttamiseksi	57
5.4 Tavoitteiden toimeenpanon ensimmäiset askelmerkit – vuosikello	59
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	67
LÄHTEET	70
LIITTEET	74

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Kaatialan louhoksella oleva infotaulu selvityshankkeesta.....	11
Kuva 2. Laajennettu matkailuklusteri rajapintoiheen (Matkailun tiekartta 2015–2025 2015,10).....	13
Kuva 3. Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:n jäsenkunnat (Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy 2017).....	21
Kuva 4. Etelä-Pohjanmaan matkailukartta (Lakeudelle 2017).	21
Kuva 5. Kaatialassa oleva vanha, louhoksessa käytetty laite.	45
Kuva 6. Kaatialan veden täyttämä syvämpi louhos.....	47
Kuva 7. Kaatialan kivikasoja ja taustalla matalampi louhos.	47
Kuva 8. Kivikasoja Kaatialassa.	49
Kuva 9. Sukeltajien tämänhetkinen vessa.	53
Kuva 10. Sukeltajien tämänhetkinen tulentekopaikka.	54
Kuva 11. Alueen toimijat. Kuva 12. Alueelle toivotut palvelut.	60
Kuva 13. Kaatialan työpajassa 28.3.2017 paikalla olleiden toimijoiden laatima vuosikello.	61
Kuvio 1. Matkailun maantieteellinen jaottelu UNWTO:n mukaan (Verhelä 2014, 19).....	15
Kuvio 2. Matkustajien jaottelu UNWTO:n mukaan (Verhelä 2014, 24).....	16
Kuvio 3. Matkailun ja siihen liittyvien alojen osuus maailman taloudelliseen hyvinvointiin vuonna 2015 (UNWTO 2016).....	19
Kuvio 4. Alueelliset viranomaistahot ja matkailutoimijat (Kortesluoma 2013, 35)..	22

Kuvio 5. Teorioita verkostoitumisen ymmärtämiseksi (Vesalainen 2002).	29
Kuvio 6. Yritysten organisoituminen ja yhteistyö (Toivola 2006, 11).	31
Kuvio 7. Strategiat verkostosuhteissa (Hakanen ym. 2007, 105).	32
Kuvio 8. Monenkeskisen yhteistyön malleja (Varamäki ym. 2003, 23).	36
Kuvio 9. Yhteistyön kehittyminen siirtymänä yhteistyömallista toiseen (Varamäki ym. 2003, 28).	37
Kuvio 10. SWOT -analyysi alueen nykytilasta.	48
Kuvio 11. Kaatialan vuosikellon malli.	61
Taulukko 1. Vuosikellon toimet taulukkomuodossa.	62

Käytetyt termit ja lyhenteet

Matkailija	Matkailijalla (<i>tourist, overnight visitor</i>) tarkoitetaan UNWTO:n määritelmän mukaan yöpyvää matkailijaa, joka viettää vähintään yhden yön matkan kohteessa joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Kansainvälinen matkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa maassa. Kotimaanmatkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa paikassa. Matkailija, joka ei yövy yhtään kertaa matkan aikana on päivämatkailija/päiväkävijä (<i>day-visitor/same-day-visitor</i>). (Matkailija, [Viitattu 8.2.2017].)
Matkailu	Matkailu (<i>tourism</i>) on UNWTO:n määritelmän mukaan toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti korkeintaan yhden vuoden ajan (12 kuukautta) vapaa-ajanvieton, liikematkan tai muussa tarkoituksessa. (Matkailu, [Viitattu 8.2.2017].)
UNWTO	UNWTO on YK:n alainen Maailman matkailujärjestö, joka on ainoa maailmanlaajuinen hallitusten välinen organisaatio, jonka toiminta kattaa kaikki turismin puolet. Järjestön tehtävä on ennen kaikkea edistää ja kehittää vastuullista ja kestävää turismia. (UNWTO 2017.)
Verkosto	Verkosto on useamman yrityksen, organisaation tai yksilön välinen verkostosuhteiden kudos (Hakanen ym. 2007, 78).
Verkostoituminen	Verkostoituminen on prosessi, jossa yhteistyöyritysten tieto, osaaminen ja arvot yhdistetään lisäarvoa synnyttäväksi toimiksi (Hakanen ym. 2007, 77).

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Nykypäivänä menestymiseen lähes millä tahansa alalla tarvitaan erilaisia verkostoja ja yhteistyötä ympärillä olevien toimijoiden kanssa. Verkostoitumisen ja yhteistyön merkitystä ei uskoakseni koskaan voida korostaa tai tuoda esille liikaa. Yritysten toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti ja erilaisen osaamisen sekä joustavuuden tarve lisääntyy. Asiakkaat osaavat myös vaatia enemmän ja ovat tottuneet saamaan vaatimuksiensa mukaista palvelua. Yritysten tulee siis mukautua asiakkaiden tarpeisiin pärjätäkseen kilpailussa ja pystyäkseen tuottamaan kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita. Keskittyminen omaan ydinosaamiseen ja muun täydentävän osaamisen hankkiminen verkostojen kautta on yksi tapa ratkaista ongelmia.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan ensin matkailua ja verkostoitumista useiden aikaisemmin kirjoitettujen teorioiden kautta. Opinnäytetyön toteutusosassa kerrotaan tarkemmin tutkimusmenetelmästä, aineiston keruusta ja analysoinnista. Lopuksi työn empiirisessä osassa paneudutaan matkailun ja verkostoitumisen viitekehysessä Kaatialan alueen erilaisten toimijoiden yhteistyömahdollisuuksiin verkostoitumisen avulla.

Opinnäytetyö on menetelmältään kvalitatiivinen eli laadullinen kehittämishanke (ks. esim. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161), jonka lähtökohtainen tarkoitus on ymmärtää paremmin Kaatialan alueen palvelujärjestelmää eri toimijoiden näkökulmasta.

Aihe on hyvin ajankohtainen, koska Kuortaneen kunnalla on tällä hetkellä meneillään hanke, joka kartoittaa eri toimijoiden toiveita alueen palvelujen suhteen. Opinnäytetyöni sijoittuu hankkeen oheen omana kokonaisuutena, mutta samoja, hankkeen puitteissa hankittuja, materiaaleja hyödyntäen. Kyselyjä ja haastatteluja analysoimalla, pyritään löytämään uusia ideoita kaikille osapuolille alueen käytön suhteen tulevaisuudessa. Lopuksi tutkimustulosten perusteella laaditaan toimintasuunnitelma, jota toimijat voivat tulevaisuudessa hyödyntää haluamallaan tavalla.

Matkailualaa ajatellen työni merkitys korostuu juuri verkostoitumisen hyötyjen ja mahdollisuuksien julki tuomisen kautta. Monilla pienillä toimijoilla, jotka usein juuri eniten verkoston tukea kaipaavat, ei ole riittävästi tietoa kaikista mahdollisuuksista, joita omalla alueella sijaitsee. Liian usein edelleen ajatellaan, että jokaisen tulee omalla panoksellaan ja puurtamisellaan itse yksin luoda oma menestymisensä. Avun pyytämistä pidetään heikkoutena ja mahdollisia yhteistyökumppaneita ajatellaan vain kilpailijoina. Tähän ajattelutapaan haluan työlläni tarjota uusia ajatuksia ja ulottuvuuksia.

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja ongelma

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää yhteistyön ja verkostoitumisen etuja ja haasteita matkailualalla, ensin yleisesti ja sen jälkeen Kaatialan alueen toimijoita ajatellen. Työn empiirisen osuudessa on tarkoitus selvittää Kaatialan toimijoiden yhteistyön mahdollisuuksia alueen tulevaisuuden kehittymistä ajatellen, perustuen selvityksessä esiin tulleisiin toiveisiin.

Tavoitteena on kehittää alueen toimijoiden yhteistyöhön perustuvaa toimintaa, laa- timalla teoriaan, kyselyn vastauksiin, haastatteluihin ja työpajan antiin pohjautuen toimintasuunnitelma mukaan lähteille osapuolille vuosille 2017–2021. Tämän toi- mintasuunnitelman tavoitteena on antaa osallistuville tahoille konkreettista apua ja vinkkejä yhteistyöhön perustuvan toiminnan alkumetreillä.

Kaatialan alueen toimijat saan työhöni toimeksiantajani hankkeen puitteissa hank- kiman materiaalin pohjalta. Selvityksessä toimijoiksi nousivat kunta, maanomistajat, sukeltajat, kiviharrastajat, lähialueen yrittäjät, paikalliset yhdistykset ja seurat sekä media.

Työn ongelmaa voidaan määritellä lauseilla: Mikä on Kaatialan alueen nykytila toi- mijoiden näkökulmasta katsottuna? Millaisia uusia mahdollisuuksia matkailu, ver- kostoituminen ja yhteistyö tarjoavat Kaatialan toimijoille?

1.3 Toimeksiantaja ja hankkeen esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Kuortaneen kunta. Työ sijoittuu aikavälillä 12.9.2016–30.6.2017 toteutettavan hankkeen ”Kaatialan louhos – tuotteistuksen selvityshanke” oheen omana kokonaisuutenaan, kuitenkin samoja tutkimusmateriaaleja hyödyntäen. Hankkeen tarkoituksena on selvittää Kaatialan louhoksen tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksia ja -tarpeita eri toimijoilta. Tavoitteena hankkeella on kirkastaa Kaatialan asemaa eri harrastajaryhmien ja muiden kävijöiden keskuudessa. Hankkeen yksi tärkeä tavoite on myös laajentaa koko Kaatialan ympäristön palvelutarjontaa tiivistämällä alueen toimijoiden yhteistyötä ja luomalla selkeä palvelukonsepti tulevaisuuden toimia varten.

Selvityshankkeessa kartoitetaan ensin alueen toimijat, haastatellaan osa keskeisimmistä toimijoista, lähetetään kuvassa 1 mainittu ja liitteenä 1 oleva sähköinen käyttäjäkysely kaikille halukkaille ja alueesta kiinnostuneille henkilöille, sekä järjestetään lopuksi työpaja toimijoiden kesken. Hankkeen varsinaiseksi toteuttajaksi on nimetty Kuortaneen kunnan elinkeinojohtaja Jyri Saranpää ja hän on myös yhteyshenkilöni tässä työssä.

Kuva 1. Kaatialan louhoksella oleva infotaulu selvityshankkeesta.

2 MATKAILU

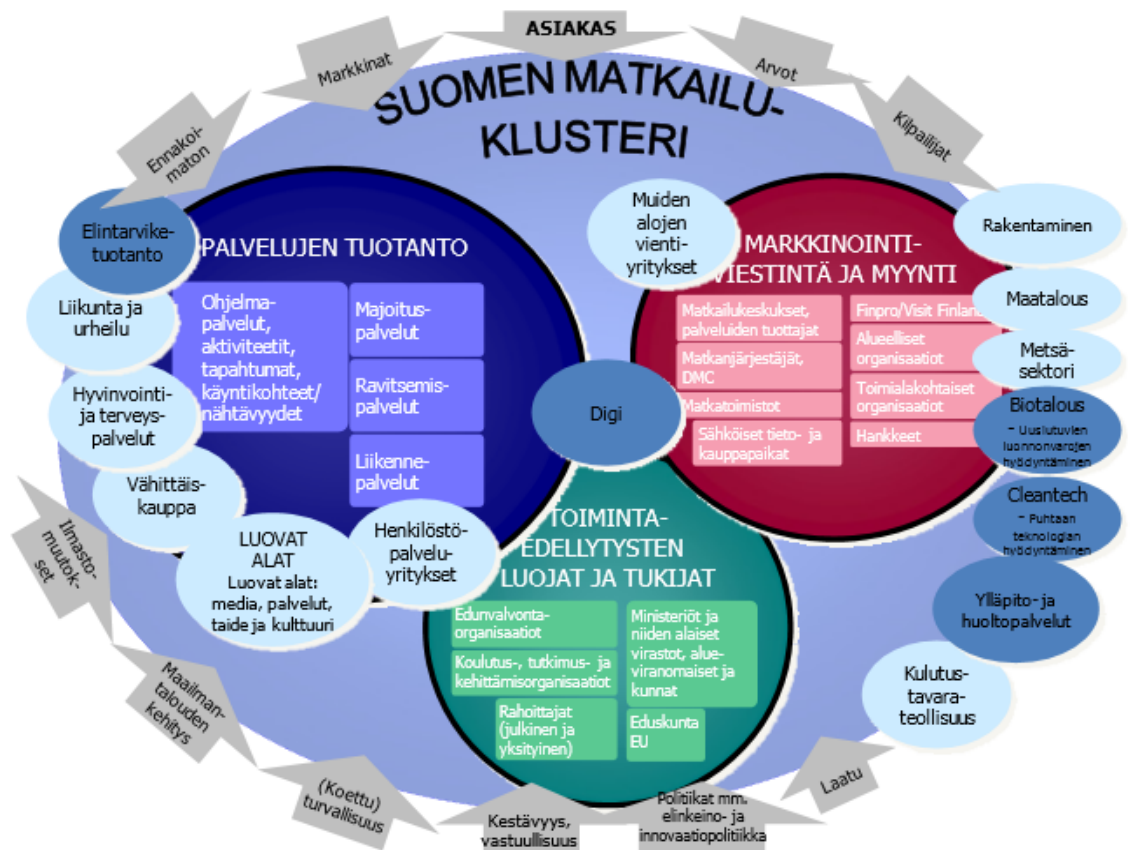
Matkailuelinkeino on yksi maailman kansainvälisimmistä ja nopeimmin kasvavista elinkeinoista. YK:n alaisen Maailman matkailujärjestön eli UNWTO:n (2014) mukaisesti matkustaminen/matkustus (*travel*) ja matkustaja (*traveller*) ovat yläkäsitteitä, joille muut keskeiset käsitteet kuten matkailu ja matkailija ovat alisteisia. Matkustaminen sisältää kaiken mistä tahansa riippuvan toiminnan, jossa siirrytään konkreettisesti paikasta toiseen. Matkustaja puolestaan on henkilö, joka matkustaa paikasta toiseen. (Verhelä 2014, 24.)

Tässä luvussa käsitellään ensin matkailun määritelmiä. Sen jälkeen perehdytään matkailun nykytilaan sekä Etelä-Pohjanmaan matkailuun mm. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategian vuosille 2013–2017 (Kortesluoma 2013) kautta. Lopuksi pohditaan hieman matkailun tulevaisuutta.

2.1 Matkailun määritelmiä

Matkailu elinkeinona on laaja kokonaisuus, joka sisältää monia toimialaluokituksen mukaisia aloja kuten majoitus, ravitsemistoiminta, matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta (varauspalvelut), urheilutoiminta, huvi- ja virkistyspalvelut ja muut henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri ja viihdetoiminta sekä henkilöliikenne ja liikennettä palveleva toiminta. Myös monien muiden toimialojen yritykset kuten esimerkiksi vähittäiskauppa ja rakennusteollisuus voivat hyötyä matkailusta välillisesti. Matkailutoimialalle ominaista onkin, että kun menee hyvin, niin heijastusvaikutukset näkyvät laajasti myös muilla aloilla. (Jänkälä 2014, 7.)

TEM:n Matkailun tiekartta 2015–2025 raportissa (2015, 10) kuvataan kuvan 2 osoittamalla tavalla, kuinka laaja kirjo erilaisia toimialoja laajennettuun matkailuklusteriin Suomessa kuuluu.

Kuva 2. Laajennettu matkailuklusteri rajapintoinen (Matkailun tiekartta 2015–2025 2015,10).

Matkailua on siis melko mahdoton kuvailla yhdellä määritelmällä sen monimuotoisuuden vuoksi. Historiassa sitä on määritelty tarpeen mukaan erilaisista lähtökohdista ja erilaisissa viitekehyksissä. Hunziker ja Krapf (1941) määrittelivät matkailun seuraavasti: ”Matkailu on niiden ilmiöiden ja suhteiden summa, jotka johtuvat ei paikallisten ihmisten matkustamisesta ja viipymisestä, kun nämä eivät jää pysyvästi kohteeseen asumaan eivätkä tule ansaitsemistarkoituksessa kohteeseen”. Vuosien vaihtuessa määritelmät ovat säilyneet samankaltaisina ja olleet välillä hyvinkin tarkkoja (Verhelä 2014, 19).

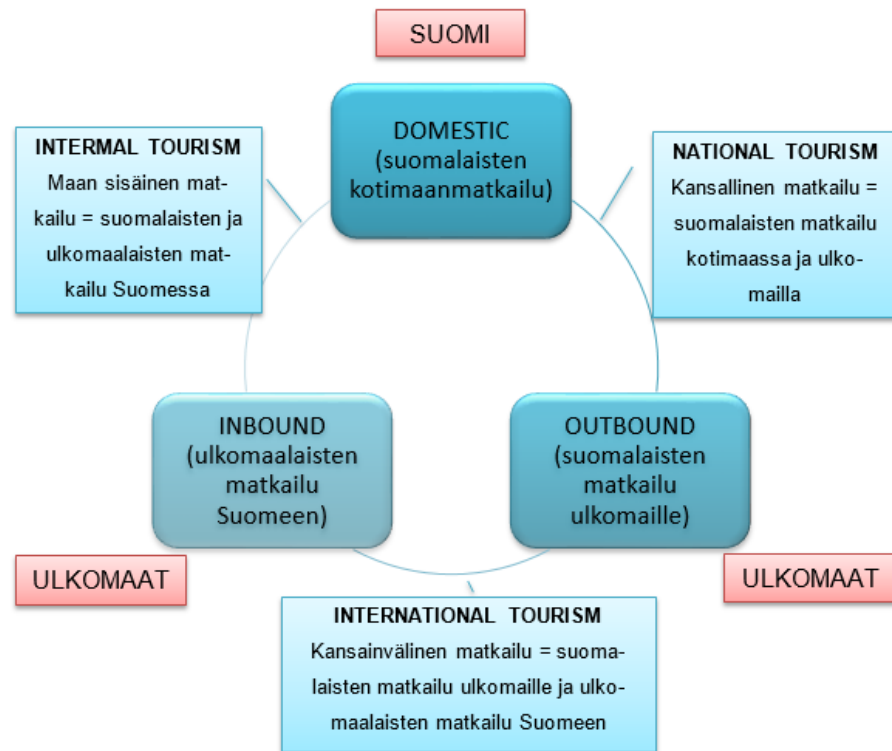
Tällä hetkellä eräs paljon käytetty määritelmä kuitenkin on YK:n alaisen Maailman matkailujärjestön eli UNWTO:n johdolla, vuonna 2012 sovittu tapa, jota myös käytetään Suomen Tilastokeskuksen tuottamissa virallisissa tilastoissa:

Matkailu (*tourism*) on toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti korkeintaan yhden vuoden ajan (12 kuukautta) vapaa-ajanvieton, liikematkan tai muussa tarkoituksessa. (Matkailu, [Viitattu 8.2.2017].)

Swarbrooke ja Horner (2007, 28) ovat todenneet kirjassaan keskeisiksi matkailun muodoiksi loma-, virkistys- ja vapaa-ajan matkat, liikematkailun sekä matkat muista syistä. Verhelä (2014, 29–31) puolestaan jaottelee matkailun ainoastaan vapaa-ajan matkailuun ja työsidonnaiseen matkailuun. Hän myöntää jaottelun olevan hie-man tehty, koska molemmat käyttävät samoja peruspalveluita kuten esimerkiksi majoitus-, ravitsemus- ja liikennepalvelujen tuotteita. Vapaa-ajan matkailu on hänen mukaan matkailua, joka tehdään silloin, kun henkilö on vapaa työhön liittyvistä ja muista velvoitteista. Vapaa-ajan matkailuun luetaan kuuluvaksi mm. matkat, joiden päätarkoitus on ajanviete, lomanvietto, virkistys, rentoutuminen ja harrastukset. Työsidonnaisen matkailun hän taas kuvaa matkailuksi, joka liittyy työtehtäviin ja niiden hoitamiseen. Verhelän (s. 31–32) mukaan työmatkailuun kuuluvat kannustematkailu, yritysedustus, kokous-, kongressi- ja konferenssimatkat, opintomatkat sekä messu- ja näyttelymatkat.

Matkailu voidaan jakaa UNWTO:n mukaan maantieteellisesti kotimaassa ja ulkomailla tapahtuvaan matkailuun (Verhelä 2014, 19). Matkailutilastoissa kotimaan matkailu (*Domestic tourism*) on maassa asuvien ihmisten oman maansa rajojen sisäpuolella. Maan sisäinen matkailu (*Internal tourism*) puolestaan on sekä kotimaan matkailua, että kohdemaan rajojen sisäpuolella tapahtuva ulkomaalaisten matkailijoiden matkailua. Kansallinen matkailu (*National tourism*) pitää sisällään sekä kotimaan matkailun, että kyseisen maan asukkaiden matkailun ulkomailla. Ulkomaanmatkailu (*International tourism*) jakaantuu maahan tulevaan ulkomaalaisten (*Inbound, incoming tourism*) ja maasta lähtevään sen maan asukkaiden (*outbound, outgoing tourism*) matkailuun.

Kuviossa 1 esitetään kyseinen maantieteellinen matkailun jaottelu (Verhelä, 2014, 19):

Kuvio 1. Matkailun maantieteellinen jaottelu UNWTO:n mukaan (Verhelä 2014, 19).

Veijola (2015, 21) tuo esille hieman erilaisen teoreettisen viitekehyksen matkailulle. Hänen mukaansa matkailua voi myös tarkastella vastuullisen matkailun (*responsible tourism*) kautta ja viisiasteisen vastuullisuuden näkökulmasta. Tämän viisiasteisen vastuullisuuden tavoite on viedä matkailua kohti vastuullisuutta kaikilla yhteiskunnallisen toiminnan osa-alueilla, joita ovat sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen, ekologinen ja poliittinen toiminta. Vastuullisen matkailun Veijola (s. 21) määrittelee edelleen matkailuksi, jonka tavoite on tehdä paikoista parempia ihmisille asua ja vieraila. Matkailun siis tulisi hänen mukaan nimenomaan tapahtua paikallisten ihmisten ja ympäristön ehdoilla.

Matkailija on henkilö, joka matkustaa paikasta toiseen. Tilastokeskuksen määritelmä matkailijalle perustuu UNWTO:n (2014) suositukseen:

Matkailijalla (*tourist, overnight visitor*) tarkoitetaan yöpyvää matkailijaa, joka viettää vähintään yhden yön matkan kohteessa joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Kansainvälinen matkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa maassa. Kotimaanmatkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa paikassa. Matkailija, joka ei yövy yhtään

kertaa matkan aikana on päivämatkailija/päiväkävijä (*day-visitor/same-day-visitor*). (Matkailija, [Viitattu 8.2.2017].)

Matkailijoita voidaan luokitella monien ominaisuuksien perusteella, mutta virallisen UNWTO:n suosituksen ja EU-parlamentin matkailuasetuksen (692/2011) mukaisesti seurataan tilastoinnissa saapuvien matkailijoiden määrää, kansallisuutta, viipymää ja matkan syytä. Tässä tilastoinnissa saapuneet matkustajat jaetaan oheisen kuvion 2 osoittaman jaottelun mukaan edelleen matkailijoihin ja muihin saapuviin matkustajiin. Tilastointi perustuu mm. rekisteröityjen majoitusliikkeiden keräämiin tietoihin, jolloin luvuissa tulee myös antaa oma arvonsa kaikille rekisteröimättömille matkailijoille. (Verhelä 2014, 24–25.)

Kuvio 2. Matkustajien jaottelu UNWTO:n mukaan (Verhelä 2014, 24).

Swarbrooke ja Horner (2007, 28) miettivät myös kirjassaan turistin ja matkailijan suhdetta toisiinsa. He tulevat tulokseen, että matkailija on henkilö, joka suunnittelee itse matkansa ja tekee lopulliset päätökset matkansa suhteen vasta matkan aikana. Turisti taas puolestaan ostaa kaiken valmiina etukäteen tietyltä matkanjärjestäjältä ja noudattaa matkallaan ennalta sovittua aikataulua.

Matkailijat jakaantuvat moniin erilaisiin tyypeihin ja ryhmiin, ja näiden tunteminen on tärkeää esimerkiksi matkailuyrityksille oman toiminnan kehittämisen kannalta.

Kun luokitellaan matkailijoita ulkoisten ominaisuuksien mukaan, voidaan matkailijatyypin segmentoinnissa käyttää monenlaisia jo olemassa olevia mittareita. (Vuoristo 2000, 38–39.)

Matkailijoita voidaan kuvata kovilla, selkeästi mitattavilla ja määritettävillä tekijöillä, joista ensimmäisenä mainittakoon demografiset tekijät, kuten esimerkiksi ikä, sukupuoli, siviilisäätö ja kieli (Verhelä 2014, 25). Seuraavaksi voidaan mainita maantieteelliset tekijät, jotka määrittelevät matkailijan maantieteellisen taustan, kuten esimerkiksi kansalaisuuden ja se, asuuko henkilö Suomessa vai ulkomailla tai vaikkapa kaupungissa vai maaseudulla. Viimeiseksi Verhelä (s.25) listaa sosioekonomiset tekijät, kuten koulutus, tulotaso ja näistä peilattava käytettävissä olevan rahan ja vapaa-ajan määrä sekä harrastukset, jotka sitten ohjaavat matkailukäyttäytymistä. Pehmeitä muuttujia näiden kaikkien takana ovat sosiaaliset ja psykologiset tekijät kuten tarpeet ja motivaatio.

Psykograafisten tekijöiden mukaan luokittelu on uusin ja tällä hetkellä varmasti yksi suosituimpia tapoja jaotella matkailijoita. Jaon perusteena on tekijöitä kuten sosiaaliluokka, elämäntyyli ja -tapa, henkilökohtaiset piirteet, -asenteet, -mielipiteet ja persoonallisuus. (Swarbrooke & Horner 2007, 94.) Tästä tavasta on paljon hyötyä esimerkiksi yrittäjille, koska sen avulla he voivat helpommin markkinoida oikeita tuotteita kuluttajille eli esimerkiksi seikkailumatkoja seikkailusta kiinnostuneille ja hyvinvointipalveluita hyvinvoinnista kiinnostuneille.

Stanley Plogin vuonna 1974 esittämä teoria on yksi tunnetuimmista ja sen mukaan ihmiset jakautuvat psykosentrikoihin, allosentrikoihin ja näiden välimuotoon eli midsentrikoihin. Psykosentrikot suosivat matkailijoina tuttuja paikkoja, jossa muutkin käyvät, valmiiksi järjestettyjä pakettimatkoja, passiivista lomailua auringossa ja asumista suurissa hotellikomplekseissa. He harvoin haluavat muodostaa kontakteja paikallisiin ihmisiin ja pitäytyvät toisten turistien seurassa. Toinen ääripää on sitten allosentrikot, jotka suosivat koskemattomia seutuja, uusia ja yksilöllisiä kokemuksia ja järjestävät usein matkajärjestelynsä itse. Heidän matkailuun sisältyy aktiivista toimintaa, tutustumista paikallisiin ihmisiin ja heidän tapoihin ja uuden kulttuurin omaksumista. Nykypäivänä valtaosa matkailijoista kuuluu keskimmaiseen ryhmään eli midsentrikoihin, jotka omaavat ominaisuuksia molemmista ääripäistä. (Verhelä 2014, 25.)

Kaatialan alueen toimintaa mietittäessä matkailun toimialan laajuus tulee hyvin esille. Kaatialaan saapuvat matkailijat hyödyntävät useita alueen eri palveluita esimerkiksi majoituksen ja huoltoasemapalveluiden osalta. Tällä hetkellä Kaatialaan tulevat matkailijat ovat ensisijaisesti eri ikäisiä ja molempia sukupuolia edustavia vapaa-ajan matkailijoita, jotka saapuvat paikalle oman harrastuksensa innoittamina. Lähtömaana Kaatialaan saapuvilla matkailijoilla on pääsääntöisesti Suomi, mutta alueelle saapuu jonkin verran myös ulkomaalaisia kävijöitä. Tulevaisuudessa alueelle toivotaan myös muun tyyppisiä vapaa-ajan matkailijoita esimerkiksi tapahtumien avulla. Kaatiala halutaan nähdä vierailukohteena, jonne on helppo poiketa oltaessa matkalla esimerkiksi alueen isompiin kärkikohteisiin.

2.2 Matkailun nykytila

Vuosikymmenten saatossa matkailu on tasaisesti kasvanut ja tavat matkustaa ovat monipuolistuneet ja lisääntyneet. Tästä johtuen matkailu onkin yksi nopeimmin kasvavimmista talouden aloista koko maailmassa. Matkailu linkittyy selkeästi moderniin kehitykseen, jonka ansiosta matkakohteetkin kehittyvät. Tämä taas johtaa kovaan kilpailuun matkakohteiden välillä matkailijoista. Monissa valtioissa matkailu päihittää tai tuo lähes yhtä paljon tuloja maahan, kuin vaikkapa öljyn vienti, elintarviketeollisuus tai autoteollisuus. Kehitysmaissa matkailun tulot voivat olla koko valtion tärkein tulonlähde. Matkailun ja sen välillisten tahojen kautta työllistyy myös paljon ihmisiä. (UNWTO 2016.)

UNWTO:n uusimmassa Tourism Highlights 2016 -raportissa (UNWTO 2016) kerrotaan matkailun kasvaneen vuonna 2015 4,6% ja saapuvien matkailijoiden määrä nousi täten 1,184 miljoonaan. Edeltävänä vuotena kasvu oli 4,4 % ja vuodelle 2016 kasvun ennustetaan olevan 3,5 % ja 4,5 % välillä. Huoleksi suuren kasvun myötä nousee kuten monilla muillakin aloilla toiminnan vastuullisuus ja eettisyys. Yhdistyneiden kansakuntien alaisuudessa toimiva Maailman matkailujärjestö onkin ottanut tärkeäksi tehtäväkseen vastuullisen ja kestävä matkailun tuomien etujen julkituomisen erityisesti kehitysmaissa, joissa tietoa ei niin paljon ole yleisesti saatavana. (UNWTO 2016.)

Vuonna 2015 UNWTO:n mukaan matkailu ja siihen liittyvät alat tuottivat koko maailmassa 10 % bruttokansantuotteesta, 7 % viennistä eli noin 1,5 biljoonaa dollaria ja 30 % palvelujen viennistä. Lisäksi noin 1/11 työpaikasta maailmassa linkittyy jollain tapaa matkailuun. Ei siis ole kyseessä mikään vähäpätöinen liiketoiminnan ala. Alla olevassa kuviossa 3 nämä luvut ovat näkyvissä kuvitetussa muodossa. (UNWTO 2016.)

Kuvio 3. Matkailun ja siihen liittyvien alojen osuus maailman taloudelliseen hyvinvointiin vuonna 2015 (UNWTO 2016).

Suomessa matkailuelinkeino on kasvanut ja kansainvälistynyt viime vuosina hyvin nopeasti. Se on tällä hetkellä merkittävä vientitoimiala ja työllistäjä. Matkailutulo on jo usean vuoden ajan ollut yli 13 miljardia euroa ja kasvun mahdollisuudet nähdään tulevaa ajatellen suurina. Kansainvälisten matkailijoiden määrä on 2000-luvulla kaksinkertaistunut ja vuonna 2013 heidän Suomeen jättämät tulot olivat 4,3 miljardia euroa. Matkailuala on myös suuri työllistäjä ja sen vaikutukset myös Suomessa ulottuvat laajasti muillekin toimialoille kuten rakennus-, kuljetus- ja kaupan aloille. (Matkailun tiekartta 2015–2025 2015, 2.)

2.3 Matkailu Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaa on maantieteellisestä tasaisuudestaan huolimatta monipuolinen ja mielenkiintoinen matkailukohde. Luonnosta ja lakeuksista löytyy monenlaista ammennettavaa luonnossa viihtyvälle. Matkailukohteita on paljon erilaisia ja monelle

ikäryhmälle sopivia, samoin kuin erilaisia tapahtumia, joista isoimmat sijoittuvat kesäiseen aikaan. Unohtaa ei saa myöskään pohjalaista kulttuuria ja rakennuksia. (Etelä-Pohjanmaan Opas 2016 2016.)

Matkailun toimintaympäristö Etelä-Pohjanmaalla koostuu Korttesluoman (2013, 25) mukaan matkailuyritysten ja matkailupalvelutarjoajien lisäksi laajasta joukosta muita toimijoita ja sidosryhmiä kuten esimerkiksi vähittäiskauppa sekä erilaiset kehitys-, markkinointi- ja rahoitustahot. Tästä johtuen myös verkostot ovat laajoja ja monimuotoisia. Hän korostaa, että matkailutoimialan menestymisen ja kasvun turvaamiseksi, tarvitaan sekä yksityisiä, että julkisia panostuksia. Matkailualan kasvun hän mainitsee olevan alueellisesti myös merkittävä työllistäjä.

Alueellisia viranomaistahoja Etelä-Pohjanmaalla, joiden toimintaa matkailu sivuaa, ovat ainakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) ja Etelä-Pohjanmaan liitto. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus tarjoaa matkailuyrityksille palveluja, kuten liiketoiminnan kehittämis-, rahoitus-, neuvonta-, konsultointi- ja koulutuspalveluja. Ympäristöön, kaavoitukseen, liikenteeseen, reitistöihin ja muuhun matkailun infrastruktuuriin liittyvät kysymykset kuuluvat myös ELY-keskuksen toimintapiiriin. ELY-keskus on käytännön kautta noussut suurimmaksi rahoittajaksi Etelä-Pohjanmaalla matkailun kehittämisessä. Etelä-Pohjanmaan liiton tehtäviin taas kuuluu vastata matkailun strategioiden ja suuntaviivojen luomisesta, edistää maakunnan matkailun edunvalvontaa ja toimintaedellytyksiä sekä rahoittaa strategisesti tärkeitä kehittämistoimia omalta osaltaan. (Korttesluoma 2013, 27–29.)

Matkailun alueorganisaatio Etelä-Pohjanmaalla on Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy, johon kuuluu alla olevan kuvan 3 mukaiset 10 osakaskuntaa, Alajärvi, Alavus, Evi-järvi, Ilmajoki, Kuortane, Lappajärvi, Seinäjoki, Soini ja Vimpeli. Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:n toimipiste sijaitsee Seinäjoella ja yksi yrityksen toiminnan päätehtävistä on edesauttaa Etelä-Pohjanmaalle suuntautuvan matkailun kasvua. Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy koordinoi alueen matkailun yhteismarkkinointia ja markkinoi sen palveluita, välittää alueen matkailupalveluita ja myi erilaisia kokonaisuuksia sekä toimii täyden palvelun kokoustoimistona. (Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy 2017; Visit Pohjanmaan 2017.)

Kuva 3. Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:n jäsenkunnat (Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy 2017).

Yksi Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:n tämän hetken näkyvimpiä markkinointikampanjoita on Lakeudelle -kampanja, jolla se mainostaa aluetta keskittyen lähinnä perhematkailuun. Kuvassa 4 on Lakeudelle-verkkosivuston (2017) Etelä-Pohjanmaan matkailukartta, johon on merkitty kampanjan tärkeimmät ja suosituimmat kärkekohdeet.

Kuva 4. Etelä-Pohjanmaan matkailukartta (Lakeudelle 2017).

Matkailun kehittämisen saralla painotus on mm. tuotekehitys- ja hankeyhteistyössä alueen matkailutoimijoiden kanssa. Yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy tekee Visit Vaasan, Visit Kokkolan, Visit Kristiinankaupungin ja Pietarsaaren seudun alueorganisaatioiden kanssa, yhteisen nimikkeen Visit Pohjanmaan alla mm. matkailutilastojen ja yhteismainostamisen saralla. (Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy 2017; Visit Pohjanmaan 2017.)

Seudulliset toimijat vastaavat maakunnan sisällä matkailukeskittymien, destinaatioiden tai seutukuntien yhteistoiminnasta. Seudullisia toimijoita ovat esimerkiksi alueen elinkeinoyhtiö, paikallinen toimintaryhmä tai erikseen nimetty työryhmä. Nämä toimijat järjestävät kokoontumisia alueen matkailutoimijoille ja tukevat tätä omalla toiminnallaan paikallisten yrittäjien yhteistyötä ja verkostoitumista ja myös yhteistyötä alueorganisaatioiden kanssa. Etelä-Pohjanmaan maakunnan sisällä toimii aktiivisesti ainakin kolme alueellista matkailuyhdistystä: Seinäjoen matkailuyrittäjät ry, Härmän matkailuyhdistys ry ja Kurikan Kropsukievari ry. Näiden yhdistysten toiminta perustuu pääsääntöisesti talkootyöhön ja tarkoitus on keskinäisen yhteistyön syventäminen, yhteiset markkinointitoimenpiteet ja edunvalvonta. (Kortesuoma 2013, 33–35.)

Alla olevassa kuviossa 4 on Kortesuoma (2013, 35) luetellut alueelliset viranomais- tahot ja matkailutoimijat sen mukaan, mikä on heidän päätehtävänsä maakunnan matkailun kehittämisessä.

Rahoitus	Kehittäminen	Markkinointi ja myynti
Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia ja toimenpidesuunnitelma		
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	SeAmk/MATKO3 Matkailun koordinointi	Alueorganisaatiot esim. EPM
Etelä-Pohjanmaan liitto	Matkailun kehitystiimi KETI ja alueelliset kehittämishankkeet	Keskittymä- ja teemapohjaiset yhteistyöverkostot
Leader -toimintaryhmät Aisapari ry, Kuudesta ry, Liiveri ry, Suupohjan kehittä- misyhdistys ry	Alueelliset/kunnalliset elinkeino-yhtiöt	Pohjanmaan kautta -suur- aluemarkkinointi ja Visit Finland markkinointi
Kaupungit ja kunnat	Oppilaitokset	Globaalit myynti- ja markkinointikanavat
Matkailuyritykset		

Kuvio 4. Alueelliset viranomaistahot ja matkailutoimijat (Kortesuoma 2013, 35).

Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia vuosille 2013–2017 (Kortesuoma 2013, 36–37) noudattaa pääosin edellisen strategian linjauksia ja sen tavoitteena on kehitys ja kasvu, joilla voidaan parantaa maakunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Strategisiksi päämääriksi määriteltiin kansainvälistyminen, tunnettuus ja imago, ympäri-voituus, kilpailukyky, asiakaslähtöisyys, toimialan arvostus ja yhteistyö. Strategisiksi arvoiksi taas määriteltiin kannattavuus, asiakaslähtöisyys, turvallisuus ja laatu, kestävyys ja pohjalaisuus.

Etelä-Pohjanmaan matkailustrategian vuosille 2013–2017 (Kortesuoma 2013, 38) määrittelemäksi kasvutavoitteeksi on asetettu 3 %:n vuosittainen kasvu vuoteen 2020 mennessä. Kysynnän määrän kasvutavoite on 3 % vuodessa, matkailutulon taas 4 % vuodessa ja työpaikkojen matkailun parissa odotetaan lisääntyvän noin 1,5 %. Kotimaan matkailun ollessa alueen matkailun perusta tulee siihen suunnata valtaosa toimenpiteistä. Tavoite vuodelle 2016 on 800 413 rekisteröityä yöpymisvuorokautta ja 2,75 vuorokauden keskimääräinen viipymä. Tulevaisuutta ajatellen täytyy myös huomioida mahdollinen kasvu kansainvälisillä markkinoilla. Jo vuosia ulkomaalaisten osuus on alueen matkailijoista ollut 4 % luokkaa ja tavoitteena on, että vuonna 2016 kansainvälisten yöpymisten määrä on 6 % ja määrällisesti 48 000 henkilöä.

Visit Finlandin Tilastopalvelu Rudolfin (2017) tilastoja tarkisteltaessa voidaan kuitenkin todeta, että ainakaan vuoden 2016 tavoitteisiin ei ole Etelä-Pohjanmaalla päästy, mutta vuoden 2020 tavoitteiden saavuttamiseen on toki vielä aikaa. Vuonna 2016 Etelä-Pohjanmaalla rekisteröitiin 666 032 yöpymisvuorokautta, joista 39 612 oli ulkomaalaisia eli ulkomaalaisten osuus oli säilynyt 4 %:ssa. Keskimääräinen viipymä oli 1,8 vuorokautta.

Kortesuoman (2013, 39) mukaan Etelä-Pohjanmaan matkailu on voimakkaasti ke-sääaikaan painottuvaa ja sen strategiset painopistealueet ovat isojen matkailukeskitymien ja teemapohjaisen matkailun kehittäminen. Hän listaa Etelä-Pohjanmaan strategisesti tärkeiksi matkailukeskittymiksi Ähtärin matkailukeskittymän, Tuurin ostosmatkailukeskittymän, Kuortaneen liikuntamatkailukeskittymän, Härmän matkailukeskittymän, Lappajärven matkailukeskittymän, Kalajärven matkailualueen sekä Lapuan Simpsiön ja Vanhan Paukun. Yksittäinen kävijämäärältään suurin matkailu-

kohde on valtakunnan tasollakin merkittävä Veljekset Keskinen Oy:n kauppakeskitymä Tuurissa (Jyllilä & Kortesuoma 2015a, 13–14). Strategisiksi pääteemoiksi Kortesuoma (2013, 39) mainitsee maaseutumatkailun, hyvinvointimatkailun ja tapahtumamatkailun. Hänen mukaan kaikkien näiden painopistealueiden leikkaavina teemoina halutaan nähdä alueen oma kulttuuri ja eteläpohjalainen ruoka.

Suurten ohella löytyy myös pienempiä yrityksiä ja kaiken kaikkiaan MATKO3-hankkeen ylläpitämän toimialarekisterin mukaan Etelä-Pohjanmaalla on 630 matkailuyritystä, joista majoitusyrityksiä 236. Valtaosa näistä on kuitenkin pieniä maaseutumatkailuyrityksiä, joiden toiminta perustuu pien- ja perheyrittäjyyteen. (Jyllilä & Kortesuoma 2015a, 13–14.)

Jyllilä ja Kortesuoma (2015b) toteavat, että kansainvälistymisen saralla Etelä-Pohjanmaalla on vielä paljon tehtävää. Valtakunnallisella tasolla Suomen markkinointia hoitaa Visit Finland, mutta paikallisella tasolla suurin osa perustyöstä lähtee yrittäjistä itsestään ja omasta halusta kehittyä myös kansainvälisillä markkinoilla. He muistuttavat lukijaa, että matkailustrategiassa on yhtenä viidestä kehittämisen painopistealueesta mainittu matkailun kansainvälistyminen, jolla toivotaan myös perinteisesti hiljaisemmille kausille kävijöitä. He toteavat työssään olevan kolme ydinaluetta, joiden ympärille kansainvälistymisen tulee lähivuosina rakentua Etelä-Pohjanmaalla. Nämä ovat yhteistyö tuotteistuksessa ja markkinoinnissa, näkyvyys verkon sähköisissä globaaleissa kanavissa sekä johdonmukainen ja pitkäjänteinen yhteistoiminta.

2.4 Matkailun tulevaisuus

Vuoteen 2030 mennessä UNWTO (2016) ennustaa tuoreimmassa raportissaan matkailun kasvun maailmassa jatkuvan hurjasti ja saapuvien matkailijoiden määrän nousevan 1,8 miljardiin.

Matkailun tiekartta 2015–2015-raportissa (2015, 16) todetaan, että maailma muuttuu yhä nopeammin ja globaali keskinäisriippuvuus lisääntyy. Raportin mukaan matkailu kuuluu selkeänä osana yhteiskuntaan, ja sen seurauksena siihen vaikuttavat

tulevaisuudessa monet maailmanlaajuiset yksittäiset ilmiöt, tapahtumat ja megatrendit myös meillä täällä Suomessa.

Suomessa Sitra (2016) julkaisee vuosittain Megatrendien listan, joka esittää yhden tulkinnan tulevia globaaleja muutosilmiöitä mietittäessä. Vuoden 2016 Megatrendeiksi listattiin kolme pääkohtaa: Teknologia muuttaa kaiken, Globaali keskinäisriippuvuus ja kasvavat jännitteet ja Kestävyysskriisi nyt. Tämän listan tavoite on luoda lisää ymmärrystä maailman muutoksista ja erityisesti Suomen näkökulmasta.

Tulevaisuuden matkailija elää monimuotoista elämää haaveillen toisaalta ekologisia elämyksiä ja taas toisaalta vierailuja keinotekoisissa huvipuistoissa. Matkailun tiekartan 2015–2025 (2015, 17) mukaan yritysten tulee siis tarkoin miettiä, millaiselle asiakasryhmälle se haluaa palveluitaan tarjota ja toisaalta olla aina valmiudessa muokkaamaan tarjontaa toiveiden mukaan yksilöllisempään suuntaan. Uudet elämykset, luksus, hyvinvointi, kulttuuri ja autenttisuus sekä aina läsnä oleva digitaalinen yhteys ovat asioita, jotka tulevaisuudessa mahdollisesti muokkaavat enemmän matkailijoiden käyttäytymistä. Matkailijat haluavat kokea kohdemaan paikallista arkea ja heillä on myös itsellään kaiken aikaa paremmat mahdollisuudet etsiä itselleen niin hinnan kuin laadun suhteen sopivia kohteita ja tuotteita maailmanlaajuisesti. Näkyminen globaaleissa digitaalisissa arverkoissa on siis koko ajan entistä tärkeämpää. (Matkailun tiekartta 2015–2025 2015, 17.)

Kuten Jänkälä (2014, 71–72) toteaa Matkailun toimialaraportissa, kuluttajakäyttäytyminen tulee tulevaisuudessa muuttumaan. Ilmiönä jakamistalous kehittyy, iäkäämpien matkailijoiden määrä nousee ja kiinnostus terveyteen ja hyvinvointiin kasvaa. Näihin kaikkiin ja moniin muihin matkailun tarpeisiin Suomella on hyvät mahdollisuudet tarjota palveluita matkailijoille. Suomen puhdas luonto, kehittynyt teknologia ja vakaa sekä rauhallinen poliittinen ympäristö tarjoavat hyvät puitteet matkailun toimialan positiiviselle kehittämiselle ja sen myötä välillisesti myös muille toimialoille ja työllisyyden paranemiselle.

Matkailun tiekartta 2015–2015 -raportin (2015, 18) visio on, että vuonna 2025 omaperäinen ja uteliaisuutta herättävä Suomi on Pohjois-Euroopan ykkösmatkailukohde, asiakkaiden ensimmäinen valinta. Missioksi samassa raportissa on määritetty, että matkailukysyntä on vuonna 2025 20 miljardia euroa, tuottaen vaurautta,

hyvinvointia ja työllisyyttä koko Suomeen. Avainstrategioiksi tavoitteiden saavuttamiseksi on valittu yhteistyö ja kumppanuudet, monipuoliset palvelukokonaisuudet, myynti ja markkinointi sekä kilpailukykyinen toimintaympäristö. Tämän kaiken mahdollistaviksi tekijöiksi on lopuksi mainittu asiakaslähtöisyys, innovaatiot, digitaalisuus, kestävyys ja kannattavuus.

Etelä-Pohjanmaan matkailun tulevaisuutta ajatellen, yksi tärkeä käytännön kehittämistoimenpiteiden osa-alue on Korttesluoman (2013, 61–62) mukaan yhteistyö ja verkostoituminen, sekä matkailutoimijoiden työnjaon selkiyttäminen. Hän pitää näitä kaikkia elinehtona matkailun kehittymiselle kyseisellä alueella, jolla ei vielä ole varsinaista matkailu-imagoa, mutta kulttuuria sen kehittymisen tueksi kyllä löytyy. Hän mainitsee, että Etelä-Pohjanmaalle saapuva matkailija ei välitä kuntien tai maakuntien rajoista, vaan haluaa kattavia palveluja itselleen. Korttesluoman (s.62) mukaan matkailun saralla tuleekin tulevaisuudessa keskittyä asiakas- ja yrityslähtöiseen yhteistyöhön ja verkostojen vakiinnuttamiseen pysyviin toimintamalleihin. Hän painottaa työnjaon selkiyttämistä ja sen avulla päällekkäisten toimintojen minimointia sekä ylimaakunnallista yhteistyötä esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan välillä, mutta myös muiden naapurimaakuntien kanssa.

Edellä mainittujen yhteistyön, verkostoitumisen ja työnjaon selkiytymisen hyötyjä tavoitellaan myös tässä työssä. Kaatialan toimijoille laaditussa toimintasuunnitelmassa pyritään verkostoitumisen ja yhteistyön avulla selkiyttämään työnjakoa alueen toimijoiden välillä sekä poistamaan päällekkäisiä toimintoja kaikilta mukaan lähteviltä. Alueen luonto ja historia halutaan tulevaisuudessa tuoda selkeämmin esiin myös laajemmalle käyttäjäkunnalle. Kaatialan toivotaan nousevan yhdeksi uudeksi ja mielenkiintoiseksi vierailukohteeksi Etelä-Pohjanmaalle saapuville matkailijoille.

3 VERKOSTOITUMINEN

Hakanen, Heinonen ja Sipilä (2007, 9) toteavat kirjansa johdannossa, että niin kauan, kun on ollut ihmisiä, on myös ollut erilaisia verkostoja. Tänä päivänä yritysmaailmassa olemme siirtymässä Toivolan (2006, 9) mukaan entisestä vallinneesta teollisuusyhteiskunnasta uuteen aikakauteen, verkostoyhteiskuntaan. Hänen mukaan tässä globaalissa yhteisössä korostuvat kansainvälistyminen, inhimillinen pääoma ja luovuus sekä se, että verkostot ovat tämän uuden aikakauden organisoitumisen muoto.

Tässä luvussa avataan ensin hieman verkoston ja verkostoitumisen käsitteitä. Sen jälkeen tarkastellaan liiketoiminnan verkostostrategioita sekä erilaisia yhteistyömahdollisuuksia. Lopuksi pohditaan vielä hieman verkostoitumisen tuomia haasteita ja ongelmia.

3.1 Verkoston ja verkostoitumisen käsitteet

Verkostolle ja verkostoitumiselle ei varsinaisesti löydy yhtä ainutta pätevää määritelmää, vaan kirjallisuudessa sekä tutkimuksissa esiintyy useita erilaisia kuvauksia. Hakanen, Heinonen ja Sipilä (2007, 15) määrittelevät verkoston riippumattomien osien yhteen kytkettynä kokonaisuutena. He toteavat, että kyseinen ilmiö ei koske ainoastaan yrityksiä, vaan ympäriltämme löytyy myös esimerkiksi sosiaalisia ja fyysisiä verkostoja sekä tietoverkkoja. Olluksen, Rannan ja Ylä-Anttilan (2002, 1) mukaan yksi verkoston tunnusmerkki on, että sitä ei voi johtaa kuten yritystä, koska sillä ei ole yleensä yhteistä omistajaa, mistä johtuen yhteistyöstä ja toimintatavoista usein sovitaan osallistujien kesken.

Axelssonin (1992, 242–243) mukaan voidaan erottaa ainakin kolmenlaista verkoston määritelmää sen rakenteeseen viitaten. Hänen mukaan verkosto voi olla ensin näkin vuorovaikutussuhteiden kokonaismalli, jossa organisaatiot toimivat yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Tällöin kaikki tietävät ketä verkostoon kuuluu eli sen rajat on tarkasti määritelty. Toinen Axelssonin (s. 242–243) määritelmä näkee verkoston joukkona väljästi toisiinsa sidoksissa olevia organisaatioita, joilla on keskenään sidoksia tai sosiaalisia suhteita. Tässä näkökulmassa hyväksytään, että toimijat toimivat verkostossa omien intressiensä pohjalta. Kolmannen Axelssonin (s.

242–243) määritelmän mukaan verkostot nähdään kahden tai useamman yhdistetyn vaihdantasuhteen yhdistelmänä. Tässä tavassa kohdistetaan huomio suhteiden välisiin toimintoihin ja keskinäiseen riippuvuuteen eli henkilöiden sosiaalisiin sidoksiin. (Komppula 2000, 36.)

Yksi tapa määritellä ja jakaa liiketoimintaverkostot, on niiden tavoitteiden mukaan (Valkokari, Hyötyläinen, Kulmala, Malinen, Möller & Vesalainen 2009, 13). Tällöin verkoston tehtävä on joko perusliiketoiminnan parantaminen, nykyisen liiketoiminnan uudistaminen tai kokonaan uuden liiketoiminnan tai teknologian kehittäminen.

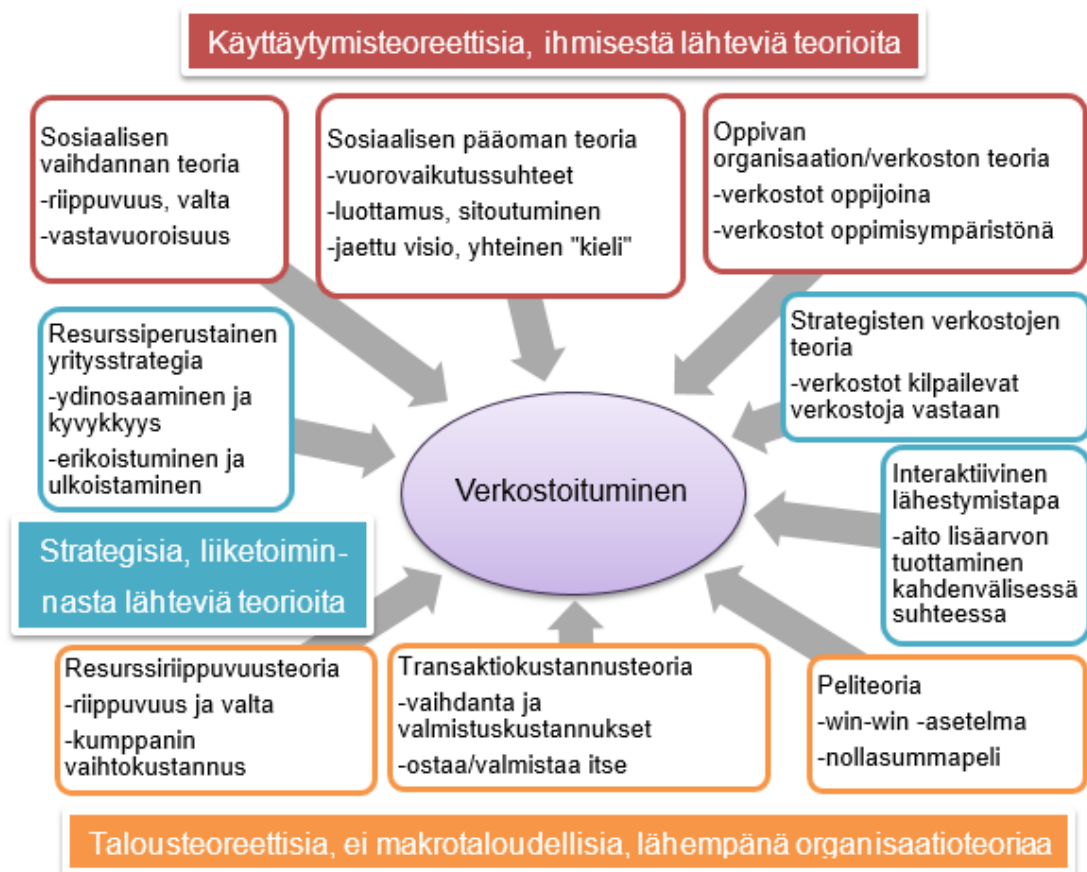
Verkoston rakenteen perusjakona voidaan Valkokarin, Airolan, Hakasen, Höytyläisen, Ilomäen ja Salkarin (2006, 9) mukaan pitää kahtiajakoa kärkiyrityksen vetämiin ja tasavertaisten kumppanien hallitsemiin verkostoihin. Rakenne kuvaa tässä jokatavassa heidän mukaan toimijoiden välisiä suhteita kuten valta- ja vastuukysymyksiä sekä ohjauksen ja päätöksenteon perusteita.

Verkostoitumisella taas tarkoitetaan Pirnesin (2002, 7) mukaan yritysten ja organisaatioiden erilaisia yhteistyömalleja. Malleihin voi hänen mukaansa osallistua samanaikaisesti useat eri tahot kuten esimerkiksi yritykset, organisaatiot tai muut toimijat ja yhteistyö voi olla joko tiivistä tai väljää. Toivola (2006, 17) määrittelee verkostoitumisen strategiseksi kumppanuudeksi, joka on syvempää ja monitasoisempaa kuin normaali yhteistyö. Kyseisen strategisen kumppanuuden peruspiirteitä ovat molemminpuolinen luottamus ja yritysten toiminnallisten rajojen häilyvyys.

Hakanen ym. (2007, 44–45) määrittelevät verkostoitumisen prosessiksi, jossa yhteistyöyritysten tieto, osaaminen ja arvot yhdistetään lisäarvoa tuottavaksi toiminnaksi. Tämä toiminta kahden tai useamman osapuolen välillä voidaan hänen mukaan jaotella neljään eri ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat tavoitteellinen, pitkäaikainen, jatkuva ja säännöllinen yhteistyö lopputuotteiden tuotannossa. Toisaalta toiminta voi olla yhteistyötä ydinprosesseissa, eli lopputuotteiden ja palvelujen tuotannossa tai tuotantoa tukevissa toiminnoissa kuten esimerkiksi markkinoinnissa. Kolmanneksi toiminta voi olla vuorovaikutteista ja luottamuksellista, jolloin eri osapuolten tulee vuorovaikutuksen avulla tiedostaa yhteinen viitekehys yhteistyölle. Neljänneksi mainitaan molempien osaamista kehittävä strateginen kumppanuus,

jossa oppimisella tähdätään välittömien hyötyjen ohella myös pidemmän aikavälin kilpailukyvyä edistämiseen.

Hakanen ym. (2007, 47) on teoksessaan avannut verkostoitumisen käsitteen monimuotoisuutta ja sisällön laajaa kirjoa professori Jukka Vesalaisen (2002) teoksesta lainatussa kuviossa 5.

Kuvio 5. Teorioita verkostoitumisen ymmärtämiseksi (Vesalainen 2002).

Tämän yllä olevan kuvion mukaisesti voidaan verkostomaista toimintaa teoreettisesti tutkia ensinnäkin ihmisistä ja näiden käyttäytymisestä lähtien kolmella tapaa, jotka ovat sosiaalisen vaihdannan-, sosiaalisen pääoman ja oppivan organisaation tai verkoston teoria. Toisaalta verkostoitumista voidaan tutkia strategioista lähtevien teorioiden mukaisesti, joita taas ovat resurssiperustainen yritysstrategia, strategisten verkostojen teoria ja interaktiivinen lähestymistapa. Kolmas lähestymistapa verkostojen tarkasteluun on talusteoreettiset lähestymiset resurssiriippuvuuksien, transaktiokustannusten tai peliteorioiden näkökulmista. (Hakanen ym.2007, 47.)

Kaatialaan mietittäessä voidaan tuleva verkostoituminen nähdä Komppulan (2000, 49) kuvaamalla tavalla myös alueellisena matkailuverkostona, jonka toimintamallia lähdetään opinnäytetyössä selvittämään. Komppula (s.49) määrittelee alueellisen matkailuverkoston tavoitteen niin, että siinä yksityisten omistamat ja itsenäisesti johdetut yritykset sekä muiden organisaatioiden edustajat tekevät yhteistyötä saavuttaakseen isomman alueellisen matkailutulon. Hän muistuttaa myös verkostoon kuuluvien toimijoiden rajaamisen haasteellisuudesta, sillä usein matkailualaa palvelevien yritysten lisäksi mukaan tulee laskea julkisyhteisöt, oppilaitokset, seurakunnat, yhdistykset ja muut ihmiset. Myös maanomistukselliset tekijät sekä matkailun taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölle aiheutuvat vaikutukset tulee hänen mukaan tarkkaan huomioida.

3.2 Liiketoiminnan verkostostrategiat

Yritysmaailmassa yhteistyön kehitysmalleja ja kehittymistä voidaan tarkastella Pirnesin (2002, 13–14) mukaan kahden keskeisen ulottuvuuden, liiketoiminnan intensiivisyyden ja ryhmän sisäisen työnjaon, suhteen. Tässä tavassa intensiivisyys ilmaisee sen, kuinka tiivistä yhteistyötä yritykset keskenään tekevät ja sisäinen työnjako taas yritysten erilaisuuden hyödyntämisen arvoketjussa. Yhteistyön ideana Pirnes (s.14) näkee sen, että osallistuvat yritykset saavat kukin keskittyä omaan osaamiseensa, mutta saavat yhdessä lisää osto- ja markkinavoimaa.

Toivolan (2006, 10) mielestä olemassa olevat yritykset voivat varautua toimintaympäristön muutoksiin erikoistumalla, keskittymällä ydinosaamiseensa ja rakentamalla yhteistyöverkostoja. Hänen mielestä perinteisten toimintatapojen murtuessa uuden teknologian ja globalisaation myötä, muun muassa maailmanlaajuiset markkinat aukevat kaikille, asiakkaiden vaatimustaso nousee ja yritysten välinen yhteistyö kasvaa.

Toivola (2006, 9–10) toteaa yritysten välisen liittoutumisen, lisääntyneen verkostoitumisen ja verkostoyhteiskuntaan siirtymisen muuttuneen myös yrittäjyyttä. Hänen mukaan yrittäjiltä edellytetään enenevässä määrin vuorovaikutustaitoja ja kykyä toimia yhdessä muiden yrittäjien kanssa. Toivola (s.10) mainitsee myös luottamuksen ja avoimuuden keskeisiksi tekijöiksi verkostokumppanien kanssa.

Toiminnan organisoinnille yrityksissä on Toivolan (2006, 11) mukaan neljä eri tapaa, joita erottavat yhteistyö ja omistajuus. Strategisella verkostolla tarkoitetaan yritysten välistä toimintaa, joka perustuu yhteistyöhön ja avoimiin sopimuksiin ja jossa uskotaan pitkäaikaiseen kumppanuuteen ilman tarkasti määritettyjä tehtäviä. Kumppanit ovat kuitenkin itsenäisiä yksiköitä. Vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä yhteistyötä tehdään sellaisten yksiköiden välillä, joilla kaikilla on sama omistaja. Hierarkiassa toimitaan yhden yrityksen sisällä, mutta yhteistyötä yksiköiden välillä ei tehdä. Markkinoilla taas on itsenäisiä yksiköitä, jotka kilpailevat keskenään ilman yhteistyötä, tehden transaktioita hinnan perusteella. Nämä tavat esitetään alapuolella olevassa kuviossa 6.

Kuvio 6. Yritysten organisoituminen ja yhteistyö (Toivola 2006, 11).

Kun yritys sitten lähtee mukaan strategiseen verkostoon, sen sisäiset kustannukset Toivolan (2006, 12) mukaan pienenevät, mutta toisaalta transaktiokustannukset, joita syntyy esimerkiksi neuvotteluista ja valvonnasta, lisääntyvät. Tavoiteltaessa kannattavaa strategista yhteistyötä tulisi siis kiinnittää huomiota myös tällaisten kulujen minimointiin. Toivolan (s.12) rakennusaineet kulujen pienemiseen ovat luottamus ja kumppanuus. Luottamuksellinen suhde hänen mukaansa myös lisää verkostomaisen toiminnan tehokkuutta.

Kaikki kumppanuudet ja verkostot eivät ole menestystarinoita, toteaa Hakanen, Heimonen ja Sipilä (2007, 95–105). Ongelmia voidaan heidän mukaan kuitenkin välttää ja minimoida kun jo heti suunnitteluvaiheessa mietitään tarkasti monelta kantilta ja

yrittäjien omaan strategiaan peilaten, että mihin verkostoon kannattaa lähteä mukaan. He korostavat yrityksen oman verkostostrategian laadintaa jo ennen verkostoihin liittymistä.

Hakasen ym. (2007, 106) mukaan yrityksen verkostostrategiaan tulee sisältyä ainakin omaa visiota ja liiketoimintastrategiaa tukevien nykyisten ja uusien verkostosuhteiden analysointi, määrittely ja kuvaus, omat selkeät tavoitteet ja tahtotila (visio) kumppanuuksien ja verkkojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kokonaisuudessaan sekä keinot ja toimenpiteet kehittämisen toteuttamiseksi. Seuraavassa kuviossa 7 Hakanen ym. (s.105) esittävät miten yrityksen oma strategia, verkostostrategia ja erinäisten verkostojen strategiat nivoutuvat yhteen ja parhaimmillaan auttavat yhdessä yritystä visionsa saavuttamisessa; strategia pitää sisällään keinot vision saavuttamiseksi, verkostostrategia kertoo mihin verkostosuhteilla kokonaisuudessaan pyritään ja yhden kumppanuuden, verkoston tai verkon strategioissa tarkennetaan, mihin juuri tällä suhteella pyritään.

Kuvio 7. Strategiat verkostosuhteissa (Hakanen ym. 2007, 105).

Oman verkostostrategian kehittäminen voidaan Hakasen ym. (2007, 119–121) mukaan tehdä normaalin strategiatyöskentelyn yhteydessä tai erillisenä prosessina. He toteavat verkostostrategioiden jakaantuvan kahteen päätyyppiin, aktiiviseen ja pas-

siiviseen. Aktiivisessa verkostostrategiassa yritys pohtii tietoisesti kaiken aikaa verkostostrategiaansa, etsien aktiivisesti uusia suhteita. Passiivisessa verkostostrategiassa puolestaan ei aktiivisesti etsitä uusia suhteita, vaan niihin tartutaan silloin kun sopiva sattuu osumaan kohdalle.

Valkokari, Hyötyläinen, Kulmala, Malinen, Möller ja Vesalainen (2009, 64) toteavat strategisten liiketoimintaverkkojen tavoittelevan sellaista tulosta, markkina-asemaa tai muita etuja, joita verkon jäsenillä ei olisi yksin tai pelkän markkinaehtoisien toiminnan avulla mahdollista tavoittaa. Heidän mukaan verkkojen jäsenillä on toiminnassa omat roolit ja se voi olla joko monenkeskisesti johdettu tai yhden veturi- tai kärkiyrityksen johtama strateginen verkko. He mainitsevat myös, että perinteisesti verkottuminen on tapahtunut toimittajasuhteiden ja asiakas- ja kanavasuhdeiden muodostamien vertikaalisten suhteiden kautta, mutta nykyään horisontaaliset ja moniulotteiset verkot, jotka perustuvat mm. kilpailijoiden, tutkimuslaitosten ja julkishallinnon toimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön, ovat nopeasti lisääntyneet.

Liiketoimintaverkot ovat hyvin monimuotoisia, tavoitellen mm. liiketoiminnan tehokkuutta, toiminnan joustavuuden lisäämistä, markkinavoiman kasvattamista, markkina-alueen laajentamista, sekä asiakastarjooman ja palvelun parantumista, joka Valkokarin ym. (2009, 65) mukaan vaikeuttaa niiden käyttöä yrityksen strategiassa.

Pirnes (2002, 65–67) toteaa kirjassaan, että verkosto-osaamista tarvitsevat nimenomaan organisaatiot, jotka haluavat uusiutua. Hän näkee kolme keskeistä aluetta, jotka tuottavat verkostojen kautta yrityksille lisäarvoa. Ensimmäisenä hän mainitsee verkostojen myötä yritykseen tulevan uuden erilaisen osaamisen, toisena verkostojen myötä yritykseen tulevan lisäkapasiteetin ja kolmantena verkostojen myötä omaan yritykseen tulevan kriittisen arvioinnin.

Tässä opinnäytetyössä voidaan liiketoiminnan tarjoamien verkostostrategioiden malleja hyödyntää, vaikka kysymyksessä onkin pienimuotoinen verkostoituminen hyvin erilaisten toimijoiden välillä. Komppula (2000, 47) toteaaakin, että matkailuliiketoiminnan alalla toimijoina on usein pieniä omavetoisia tai suurempia johtajavetoisia yrityksiä, sekä lisäksi erilaisia ei-liiketoiminnallisia yhteisöjä.

Tulevaisuudessa Etelä-Pohjanmaan alueen matkailijoiden määrän mahdollisesti kasvaessa myös Kaatialan toimintaympäristö tulee muuttumaan. Näihin muutoksiin

voidaan varautua verkostoitumalla eli vuorovaikutustaitoja ja yhdessä toimimisen kykyä kehittämällä. Kaatialan verkostostrategia voi yritysliiketoiminnan tapaan perustua yhteistyöhön, avoimiin sopimuksiin ja pitkäaikaiseen kumppanuuteen. Sen hyödyt voidaan nähdä eri toimijoiden sisäisten kustannusten pienenemisenä ja toisaalta myös ulkoisten kustannusten hallintana luottamuksen ja kumppanuuden kasvun myötä. Hyvällä ennakkoon tehdyllä suunnittelulla, epäonnistumisen riskiä voidaan Kaatialassakin pienentää. Nykyään horisontaaliset ja monimuotoiset verkot, joiden toiminta perustuu muidenkin kuin eri yritysten väliseen yhteistyöhön, ovat lisääntyneet. Verkoston toimintamallin ja toimijoiden selkiinnyttyä, voidaan Kaatialassa lähteä tavoittelemaan hyvän verkostostrategian avulla jotain, joka yksin ilman yhteistyötä mahdollisesti jäisi saavuttamatta.

3.3 Yhteistyön perusmallit

Pirnesin (2002, 13–21) mukaan yhteistyön muodollisuus on selkeä ja ulospäinkin näkyvä verkostojen ominaisuus. Hän toteaa, että juridinen sitovuus ja muotomääräisyys yhteistyössä, voi vaihdella löyhästä liitosta erilaisiin yritysjärjestelyihin, mutta olennaista on ryhmää koossa pitävien siteiden tyyppi. Yhteistyön perusmalleiksi Pirnes (s.13) esittää hänen mukaan useissa muissakin lähteissä mainitut:

- kehittämisrengas
- yhteistyörengas
- projektiryhmä
- yhteisyritys (*joint venture*)
- yhteisyksikkö

Kehittämisrengas sopii erityisesti pienyritysten, mutta myös muunlaisten toimijoiden yhteistyömalliksi. Sen parhaaksi toimintamuodoksi on todettu jäsenten yhteen koontuminen vuorotellen toistensa luona ja samalla toisiltaan oppiminen. Ryhmän on tarkoitus antaa vinkkejä ja kritiikkiä kulloinkin isäntänä olevalle yrittäjälle. Muita toimintatapoja on esimerkiksi koulutuksen hankkiminen, seminaarit, tutustumismatkat, messukäynnit ja asiantuntijoiden vierailu ryhmän luona. Kehittämisrengastoiminta onnistuu parhaiten, kun osallistuvat tahot ovat samankaltaisia, mutta eivät kuitenkaan kilpaile keskenään. (Pirnes 2002, 13–21.)

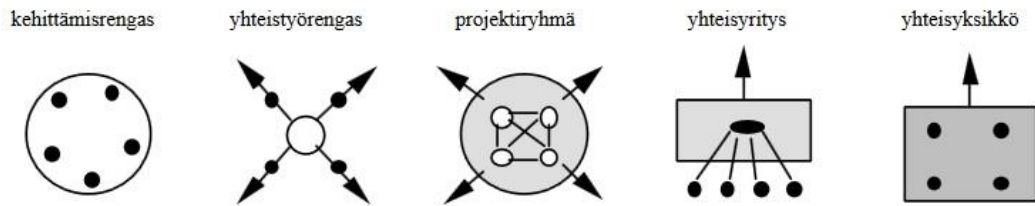
Yhteistyörenkaan toiminnassa ryhmällä on usein jokin yhteinen ja yhdessä hankittu resurssi, johon kaikilla on käyttöoikeus. Jäsenet eivät siis esiinny ulospäin niin, että voitaisiin todeta niiden harrastavan yhteistä liiketoimintaa. Yhteisenä resurssina voi olla esimerkiksi yhteinen talouspäällikkö tai asiantuntija, yhteiset toimitilat, yhdessä hankitut koneet ja laitteet tai yhteiset kuljetukset. Kustannussäästöt ovat usein yhteistyörenkaan tavoite, mutta toinen tavoite on myös kriittisen massan saavuttaminen eli yhdessä toimimalla he saavat itselleen voimaa esimerkiksi ulkomaankauppaan tai uusille markkinoille. (Pirnes 2002, 13–21.)

Projektiryhmä eli liittouma kuvastaa yhteiseksi koettua liiketoimintaa, jossa on selkeä työnjako osallistujien kesken. Projektiryhmän tavoite on ryhmän yhteisen strategisen kilpailuedun parantaminen markkinoilla ja ne edustavat ulospäin yhteiseksi kokemaansa liiketoimintakokonaisuutta. Projektiryhmän sisäinen erikoistuminen, eli kaikkien keskittyminen omaan ydinosaamiseensa, tuottaa kustannusetuja ja parantaa samalla koko projektiryhmän kilpailuetua. Projektiryhmän tarjoama kokonaisuus on usein asiakkaan näkökulmasta kiinnostavampi kuin yksittäinen erikseen tarjottu pienempi kokonaisuus. (Pirnes 2002, 13–21.)

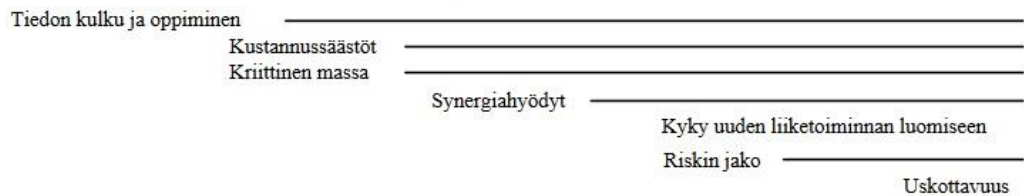
Yhteisyrittäjien perimmäinen ajatus on luoda kokonaan uutta liiketoimintaa, käynnistää se ja pyörittää sitä. Yritysten panostukset ovat yleensä strategisia, riskipitoisia, uutta luovia ja vasta pidemmällä tähtäimellä voittoa tuottavia. Tämä on tyypillinen malli esimerkiksi kahdessa eri maassa toimiville yrityksille, jotka aloittavat yhteistä toimintaa toisessa maassa ja tarvitsevat molemmat uutta lisäosaamista omaan toimintaansa saavuttaakseen lisää voittoa. (Pirnes 2002, 13–21.)

Yhteistyömalleista formaalisin on yhteisyksikkö. Tässä mallissa yritykset perustavat osakeyhtiön ja sijoittavat siihen, jonka jälkeen kaikki toiminta tapahtuu sen kautta. Yhteisyksiköitä perustavat mm. erilaiset asiantuntijayritykset, jotka yhteisen nimen alla ovat uskottavampia toimijoita. (Pirnes 2002, 13–21.)

Seuraavassa kuviossa 8 edellä mainitut perusmallit on laitettu järjestykseen tavoitetasoltaan alimmasta korkeaan eli liikuttaessa vasemmalta oikealle kasvavat yhteistyön organisatoriset ja liiketoiminnalliset sidokset Kuviossa on myös nostettu esille ne hyödyt, joita erilaisista yhteistyöhankkeista on mahdollista saada. (Varmäki, Pihkala, Vesalainen & Järvenpää 2003, 22–23.)

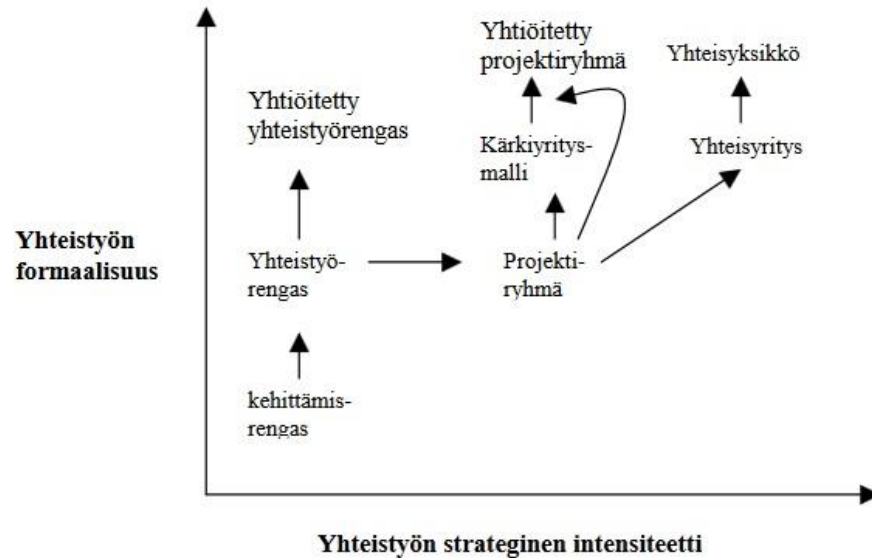
Yhteistyön mahdolliset hyödyt eri hanketyypeissä:

Kuvio 8. Monenkeskisen yhteistyön malleja (Varamäki ym. 2003, 23).

Yhteistyön kehittyminen eri muodoissa on jatkuva prosessi. Varamäki ja Vesalainen (2003, 40–43) ovat tuoneet esiin edellisten perusmallien mahdollisen kehittymisen joko positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan. Heidän mukaan kehittyminen voi tapahtua perusmallien välillä, mutta on myös mahdollista, että kokonaan uudentyyppisiä yhteistyön malleja syntyy matkan varrella. Esimerkkinä voidaan mainita artikkelissa ensimmäisenä mainittu kehittämisrengas, joka on oletettavasti yhteistyöltään kevein ja helpoin malli, mutta voi toisaalta toimia alkusysäyksenä tehokkaammalle yhteistyölle vaikkapa yhteistyörengaan mallin mukaan. Tällöin yhteistyön tekijöillä tulee tosin olla jo esimerkiksi jokin yhteisesti hankittu kaikkien käytössä oleva resurssi ja yhteiset intressit sen suhteen.

Seuraavassa kuviossa 9 esitetään muutamia yhteistyömuotojen mahdollisia kehitysmalleja:

Kuvio 9. Yhteistyön kehittyminen siirtyminä yhteistyömallista toiseen (Varamäki ym. 2003, 28).

Tämän opinnäytetyön toimintasuunnitelmassa tullaan hyödyntämään kehittämisen tarjoamaa mallia. Kaatialan toimijoiden monimuotoisuus, erilaiset lähtökohdat ja lähes olematon aikaisempi yhteistyö huomioon ottaen, katsottiin löyhimmän mallin tarjoavan parhaan onnistumisen mahdollisuuden. Tämän mallin avulla toimijat pääsevät tutustumaan toistensa toimintaan, antamaan vinkkejä toisilleen ja oppimaan jo tehdyistä virheistä, minkä jälkeen yhteistyön suunnittelukin helpottuu. Tämä perusmalli antaa uskoakseni tulevaisuudessa mahdollisuuden myös Varamäen ja Vesalaisen (2003, 40–43) mainitseamalla tavalla kehittää toimintaa eteenpäin kumppanien yhteisesti päättämällä ja haluamalla tavalla haluttuun suuntaan.

3.4 Verkostoitumisen haasteet ja ongelmat

Kaikkeen liiketoimintaan sisältyy riskejä ja niin myös yritysten väliseen verkostoitumiseen. Hakanen ym. (2007, 28) mainitsee, että verkostoa rakennettaessa on muistettava maltti eli verkosto tulisi rakentaa vaiheittain ja riittävän ajan puitteissa. Hänen mukaan voidaan monilta ongelmilta välttyä, kun perehdytään jo ennakolta esimerkiksi kumppanin ominaisuuksiin ja yhteisiin tavoitteisiin ja liikeideaan. Yhteistyöhankkeista Hakasen ym. (s.28) mukaan epäonnistuu eri lähteiden mukaan 30–70%,

joten haasteita ja ongelmia mietittäessä, ei puhuta mistään mitättömästä pikku-seikasta.

Hakanen ym. (2007, 28) toteavat epäonnistumisen syiden olevan hyvin erilaisia ja kirjavia, joka pääasiassa johtuu siitä, että myös verkostot voivat olla hyvin erilaisia. Lisäksi Hakanen ym. (s.28) mainitsee epävakautta aiheuttaviksi tekijöiksi verkoston iän ja monet osapuolet. Verkoston ikä siis ei aina takaa onnistumista ja toisen osapuolen epäonni voikin olla toisen osapuolen onni. Kiteyttäen voidaan todeta, että monet epäonnistumiseen johtavat perussyyt löytyvät strategiatyön puutteista sekä henkisen puolen asioista, kuten esimerkiksi luottamuksen pettäminen, erilaiset viisiot yhteistyön tavoitteista, epäselvät pelisäännöt, huono vuorovaikutus ja erilainen sitoutumisen taso (Hakanen 2007, 28).

Suomen riskienhallintayhdistys (2017) listaa epäonnistumisen syitä seuraavasti:

- Huono oman yrityksen tuntemus
- Henkiset ja asenteelliset esteet kuten kärsimättömyys ja kateus
- Puuttuva me-henki
- Riittämätön sitoutuminen yhteistyöhön
- Liian suuret kokoerot tai suuri etäisyys
- Liian optimistiset aikataulut
- Selkeän vetäjäyrityksen puuttuminen
- Rahoituspohjan riittämättömyys
- Selkiytymättömät tavoitteet ja strategiat
- Muut syyt kuten suhdannemuutokset

Suomen riskienhallintayhdistys (2017) toteaa myös, että verkostoyhteistyöhön sisältyy yllättäviä riskejä, joita yritysten on myös syytä seurata välttääkseen ongelmatilanteita. Esimerkiksi he mainitsevat ensinnäkin laadunhallinnan, eli sen ovatko tuotteet yhteensopivia ja standardien mukaisia. Toisena mainitaan prosessien hallinta, joka pitää sisällään riskien analysoinnin, toisista yrityksistä riippuvuuden ja riskeihin sitoutumisen. Kolmanneksi mainitaan vielä tiedonkulku, tarkoittaen yritysten yhteisiä tietojärjestelmiä ja tietokantoja, luottamuksellisten tietojen säilymistä ja ongelmista ilmoittamista sekä tapaa jolla niihin reagoidaan.

Verkostoriskien hallintaohjeita listataan Suomen riskienhallintayhdistyksen (2017) toimesta vielä seuraavan listan avulla:

- Mene mukaan vain sellaiseen verkostoon, josta yritys hyötyy pitkällä tähtäimellä.
- Ota selvää, miten pääset verkostosta pois, mikäli yhteistyö ei tyydytä yritystä.
- Hanki riittävä vakuutusuoja, vastuu- ja keskeytysvakuutukset ovat usein välttämättömiä.
- Selvitä, millaisen riskin yritys yhteistyön pettäessä kestää ja laadi varasuunnitelma.
- Varmistu siitä, että sopimukset ja dokumentit ovat kunnossa ja sovi asioista kirjallisesti.
- Varmista, että jokaisen verkostoyrityksen vastuut ja velvollisuudet ovat järkevässä suhteessa kunkin saamaan hyötyyn.
- Varmista, että yhteiset tietokannat toimivat ja niissä olevat tiedot ovat suojattu.
- Älä luota hyvään tuuriin ja suullisiin lupauksiin!
- Varmista, että laatu on kunnossa ja laatua seurataan tehokkaasti.
- Varmista liikekumppaneiden luotettavuus esim. hankkimalla säännöllisesti luottotietoja.
- Selvitä verkoston avainhenkilöt ja arvioi heidän osaamisensa, sekä kehitä avaintoimintoja koskeva varamiesjärjestelmä.

Verkostoitumisen riskit tulee huomioida myös Kaatialan toimijoiden yhteistyön suunnitteluvaiheessa. Toimijoiden aktiivisuus, rohkeus ja pitkäjänteisyys edesauttavat onnistumista, kun taas puuttuva me-henki, vähäinen rahoitus, kiire ja liian suuret tavoitteet puolestaan voivat pilata parhaimmatkin suunnitelmat. Alussa tulee siis varata riittävästi aikaa omien lähtökohtien ja tavoitteiden pohtimiseen sekä toisiinsa tutustumiseen. Pelkästään jo liiallinen kiire voi latistaa hyvin alkaneen yhteistyön ja uuvuttaa aktiivisimmat toimijat heti alkumetreillä. Tällöin kukaan ei hyödy verkostoitumisesta.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimusmenetelmä

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen ja pyrkimyksenä pikemminkin tosiasioiden löytäminen ja paljastaminen kuin olemassa olevien väittämien todentaminen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161).

Kvalitatiivisen tutkimuksen lajeja on monia kymmeniä. Monet eri tutkijat ovat yrittäneet koota lajeille yhteisiä piirteitä, joilla ne saataisiin kuulumaan ikään kuin samaan perheeseen. Hirsjärvi ym. (2009, 163–164) ovat koonneet yhteen listan tyypillisimmistä kvalitatiivisen tutkimuksen piirteistä. Listassa todetaan ensimmäisenä tutkimuksen olevan luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja että aineiston koaminen toteutetaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa. Seuraavaksi mainitaan, että tiedonkeruun instrumenttina suositaan ihmistä, jolloin tutkija luottaa siis enemmän omiin havaintoihinsa ja keskusteluihinsa tutkittavien kanssa kuin esimerkiksi mittausvälineillä hankittavaan tietoon. Hirsjärven ym. (s.163–164) lista jatkuu todeten, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysia, jolla tarkastellaan aineistoa monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti. Aineiston hankinnassa suositaan laadullisten metodien käyttöä ja kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Vielä viimeisenä mainitaan, että tutkimussuunnitelma saa muotoutua tutkimuksen edetessä ja jokaista tapausta käsitellään ainutlaatuisena ja sen aineistoa käsitellään sen mukaan.

4.2 Aineiston keruu ja analysointi

Tutkimusmenetelmä koostuu Hirsjärvi ym. (2009, 183) mukaan tavoista ja käytännöistä, joilla havaintoja kerätään. Laadullisen tutkimuksen eniten käytetyt menetelmät aineiston keruussa ovat haastattelut, kyselyt, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71). Tässä opinnäytetyössä käytetty kyselylomakkeista, haastatteluista ja työpajasta saatu aineisto on hankittu

Kaatialan louhos – tuotteistuksen selvityshankeen toimesta ja avulla. Opinnäytetyön tekijä on saanut käyttöönsä tämän osittain valmiiksi kerätyn sekundääriaineiston oman työnsä tekoon (Hirsjärvi ym. 2009, 186). Hankkeen puitteissa kerätty materiaali on sen verran kattava, että sitä pystyy hyödyntämään useammassa erilaisessa selvityksessä ja olisi ollut turhaa haastatella samat henkilöt moneen kertaan saman asian tiimoilta. Opinnäytetyön tekijä siis hyödyntää hankkeen aineistoa niiltä osin, kun se koskee hänen työtään. Hirsjärvi ym. (s. 186) toteaaakin, että myös tutkimusaineistojen keruussa tulisi pyrkiä ekonomiseen ja tarkoituksenmukaiseen ratkaisuun, eli jokaisen ongelman ratkaisemiseksi ei tarvitse kerätä omaa aineistoa alusta alkaen. Kirjassa todetaan myös, ettei opinnäytetyön arvo nouse tai laske sen mukaan, miten aineisto on hankittu.

Opinnäytetyön empiirisessä osassa käytetty aineisto on hankittu ensinnäkin kyselyllä, joka löytyy liitteenä 1 ja toiseksi syvähaastatteluilla ja kolmanneksi työpajassa. Kysely lähetettiin 26 henkilölle ja vastauksia saatiin 17. Kyselyn vastauksia pyydettiin yksityishenkilöiltä, mutta muutamista saaduista vastauksista voitiin päätellä niiden edustavan useampien henkilöiden, esimerkiksi sukellusseuran jäsenten, mielipiteitä. Kysely suunniteltiin niin, että tietoa vastaajilta saadaan aihealueittain. Kyselyn tulokset koottiin luettavaan muotoon hankkeen toimesta ja sen tulosten analysoimiseksi suunniteltiin työpaja, jossa olennaisten asioiden toivottiin nousevan pintaan. Käytännössä työpajassa nousi esiin yhä lisää asioita. Tämän opinnäytetyön jo valmistuessa kyselyjen tarkempi analysointi jatkuu edelleen hankkeen puitteissa.

Syvähaastatteluja on opinnäytetyön valmistumiseen mennessä tehty 10 ja haastattelulajina käytetty strukturoimatonta haastattelua eli avoimia kysymyksiä. Haastattelut olivat kukin oman alansa tai lajinsa asiantuntijoita. Runko haastatteluihin muodostui kyselyn teemoista, mutta periaatteena oli saada avoimia näkemyksiä. Tähän mennessä haastatelluista neljä on maanomistajia, kolme palveluntuottajia, kaksi kiharrastajia ja yksi sukellusliitosta. Tavoitteena on edelleen hankkeen jatkuessa haastatella ainakin kuusi henkilöä lisää. Tähän mennessä tehdyt haastattelut analysoitiin nauhoitteiden ja muistiinpanojen avulla ja niistä koottiin hankkeen puitteissa lyhennelmä työpajaa ja opinnäytetyöntekijää varten.

Tuomi ja Sarajärvi (2009, 72-73) tiivistävät kyselyn ja haastattelun idean toteamalla, että kun haluamme tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii omalla tavallaan, on järkevää kysyä asiaa häneltä. He myös erottavat kyselyn ja haastattelun menettelytavat toisistaan niin, että kyselyssä tiedonantajat itse täyttävät heille esitetyn kyselylomakkeen ja haastattelussa taas haastattelija esittää suulliset kysymykset ja tallentaa tiedonantajan vastaukset muistiin valitsemallaan tavalla.

Haastattelun etu kyselyyn verrattuna on joustavuus, eli haastattelijalla on tarpeen mukaan mahdollisuus toistaa ja selventää kysymyksiä, oikaista väärinkäsityksiä ja käydä keskustelua tiedonantajan kanssa. Haastattelun eduksi voidaan katsoa myös se, että koska tavoitteena on saada mahdollisimman kattava määrä tietoa, voi haastattelija jo etukäteen antaa kysymykset haastateltavalle. Kyselyssä puolestaan lähettäjä olettaa automaattisesti, että vastaajat ovat kirjoitus- ja näkökykyisiä ja kykeneviä sekä halukkaita vastaamaan kirjallisesti esitettyihin kysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.)

Lisäksi aineistona käytetään Kuortaneen urheiluopistolla 28.3.2017 järjestettyä työpajaan, johon osallistui monia aktiivisia toimijoita. Paikalla oli hankkeen vetäjän, Seinäjoen ammattikorkeakoulun asiantuntijan ja opinnäytetyön tekijän lisäksi 17 henkilöä. Heitä pyydettiin työpajassa ensin listaamaan alueen toimijat, hyödynsaajat, palvelut, tapahtumat ja haasteet ja listaamaan sen jälkeen toivotut palvelut tärkeysjärjestykseen akselilla välttämätön, tarpeellinen ja toive. Lopuksi osallistujia pyydettiin siirtämään listatut toimijat ja halutut palvelut vuosikelloon, jonka avulla voitiin jo hieman hahmottaa, kuka tekee, mitä tekee ja koska. Työpajassa käytiin myös aktiivista keskustelua toimijoiden välillä ja loppusanoissa hankkeen vetäjä kiitti kaikkia aktiivisuudesta ja totesi toimijoiden toiveiden olevan inhimillisiä ja toteutettavissa, mutta huomattavasti työpajassa esiin tullutta aikataulua pidemmällä aikajanelalla.

Teoreettinen viitekehys määrittelee usein, millaista aineistoa kannattaa kerätä ja miten sitä tulisi myöhemmin analysoida. Alasuutari (2011, 83–84) toteaa, että kvalitatiivisen tutkimuksen osalta tämä voi olla hieman ongelmallista, koska on joskus vaikeaa lyödä lukkoon teoreettista viitekehystä heti tutkimuksen alkuvaiheessa. Tästä syystä laadulliselle tutkimukselle on Alasuutarin mukaan luonteenomaista kerätä mahdollisimman monipuolista tutkimusaineistoa, jonka avulla mahdollistetaan eri-

laiset tarkastelut. Kvalitatiiviselle aineistolle on siis ominaista sen ilmaisullinen rikkaus, monitasoisuus ja kompleksisuus. Aineistoa ei kerätä pelkästään tietyissä tilanteissa, vaan aineisto koostuu dokumentoiduista tilanteista. Näin tehtiin myös tämän opinnäytetyön aineistoa kerätessä. Dokumentoinnin tarkkuus ja yksityiskohtaisuus ovat sitten asia erikseen. Alasuutari huomauttaa (mp.), että olipa havaintoaineiston dokumentointi miten suurpiirteistä tai yksityiskohtaista tahansa, on se rikaudeltaan lähes ehtymätön verrattuna siihen, miten paljon sitä käytetään.

4.3 Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan lähinnä mm. kuvaamaan jotain ilmiötä ja antamaan sille teoreettisesti mielekäs tulkinta. Tästä johtuen on tärkeää ja selvityksen kannalta merkittävää, että henkilöt joita kuullaan, ovat kyseisen ilmiön asiantuntijoita tai heillä on muista syistä johtuen tietoa asiaan liittyen. Haastateltavien ja kyselyyn vastaajien tulee siis olla tarkkaan harkittuja ja tarkoitukseen sopivia tahoja. (Tuomi & Sarajarvi 2009, 85–86.)

Tämän opinnäytetyön aineiston keruu ja tiedonantajat ovat valittu ja tarkkaan harkittu hankkeen puitteissa. Aineiston keruussa käytettiin haastatteluja, kyselylomaketta ja työpajaa ja kohderyhmiksi valikoituivat Kaatialan alueen toimijat sekä alueesta kiinnostuneet henkilöt. Voidaan katsoa, että tällä valikoituneella ryhmällä on eniten kokemusta, tietoa ja ajatuksia alueen tulevaisuuden kehittämistä ajatellen. Kaikilla alueesta kiinnostuneilla oli siis mahdollisuus osallistua sähköiseen kyselyyn, joka oli saatavilla netistä tilaamalla. Kyselystä tiedotettiin mm. Kuortaneen kunnan facebook sivuilla, kauppakeskus Kuurnassa, Sukeltajaliiton kautta, B&B Rannankylässä ja Kaatialassa paikan päällä olevassa mainoksessa sekä lisäksi suullisesti eri ryhmien piirissä. Haastatellut henkilöt valittiin kattavasti eri toimijaryhmistä ja työpaikan osallistujat kutsuttiin paikalle henkilökohtaisesti.

5 TOIMINTASUUNNITELMA

Tämän toimintasuunnitelman tarkoitus on tarjota Kaatialan toimijoille verkostoitumiseen ja yhteistyöhön pohjautuva toimintamalli, jonka avulla toimijoiden on helpompi löytää omat roolinsa ja vastuualueensa. Yhteistyön alkaessa mukaan lähtevien toimijoiden tulee kuitenkin itse kehittää ja luoda suunnitelma täyteen mittaansa ja muistaa sen kehittäminen myös tulevina vuosina.

Kaatialan toimijoiksi tässä työssä määritellään kyselyissä, haastatteluissa ja työpaikassa selkeästi esiin nousseet seuraavat tahot:

- kunta
- maanomistajat
- sukeltajat (mm. Lakeuden sukeltajat ry, Suupohjan sukeltajat ry, Sukeltajaliitto ry ja lisäksi noin 30 muuta sukellusseuraa ympäri maata)
- kiviharrastajat (mm. Lakeuden kivikerho ja Suomen jalokiviharrastajien yhdistys SJHY)
- lähialueen yrittäjät (mm. Neste Kuortane, ABC Alavus, Keski-Honkolan mökit Kaatialassa, Sarvikkaan Koskimökit, Divers B&B Rannankylä Oy, Kuortaneen urheiluopisto ja paikalliset ruokakaupat)
- paikalliset yhdistykset ja seurat (mm. Etukuurtanelaaset ry, Sarvikkaan kosken kalastuksenhoitoyhdistys ry, Kuortaneen latu ry ja Kuortaneen 4H-yhdistys ry)
- media (mm. harrastajaryhmien lehdet, paikallislehdet ja digitalinen media)

Kaatialan lähialue määritellään tässä työssä Kuortaneen ja sen naapurikuntien rajojen sisäpuolelle. Kaatialan lähellä sijaitsevat paikat taas määritellään aluehallinnollisesti tai matkailumarkkinoinnin aluejakoon perustuen Etelä-Pohjanmaalla sijaitseviksi kohteiksi.

Toimintasuunnitelman alussa selvitetään alueen nykytila SWOT-analyysin avulla. Seuraavaksi määritellään tavoitteita alueen suhteen tulevaisuudessa ja esille nouseita keskeisiä kehittämisteemoja. Tämän jälkeen on vuorossa organisoitumisen suunnittelu tavoitteiden saavuttamiseksi, eli valitaan alueen toimijoille sopiva verkostoitumisen malli ja mietitään sen soveltamista käytäntöön. Lopuksi nostetaan

vuosikellon avulla esille tavoitteiden toimeenpanon ensimmäiset askelmerkit, joiden avulla toimijoiden konkreettinen toiminta voidaan aloittaa. Tämän toimintasuunnitelman ajanjaksoksi valikoitui Kaatialan työpajassa olleiden henkilöiden toiveesta viisi vuotta eli 2017–2021.

5.1 Alueen historia ja nykytila (SWOT)

Etelä-Pohjanmaan kallioperä on jo vuosisatojen ajan tarjonnut mahdollisuuksia moninaiseen kaivostoimintaan ja kertomusten perusteella alueella on louhittu kiveä jo 1500-luvulta lähtien (Turkka 1994, 183). Ensimmäiset tiedot historiassa Kuortaneen Kuutelokallioksi (kuutelo=kvartsi) kutsutulta alueelta ovat Turkan (1994, 195) mukaan vuodelta 1858. Vuonna 1942 rautatehtailla oli kova pula kvartsista ja Turkka (s. 195) kertoo, että silloin Kuortaneellekin lähdettiin tutkimaan aluetta tarkemmin. Tämän tutkinnan tuloksena sopimukset syntyivät ja Kaatialan louhoksen toiminta alkoi 8.10.1942 ja jatkui aina vuoteen 1968 asti.

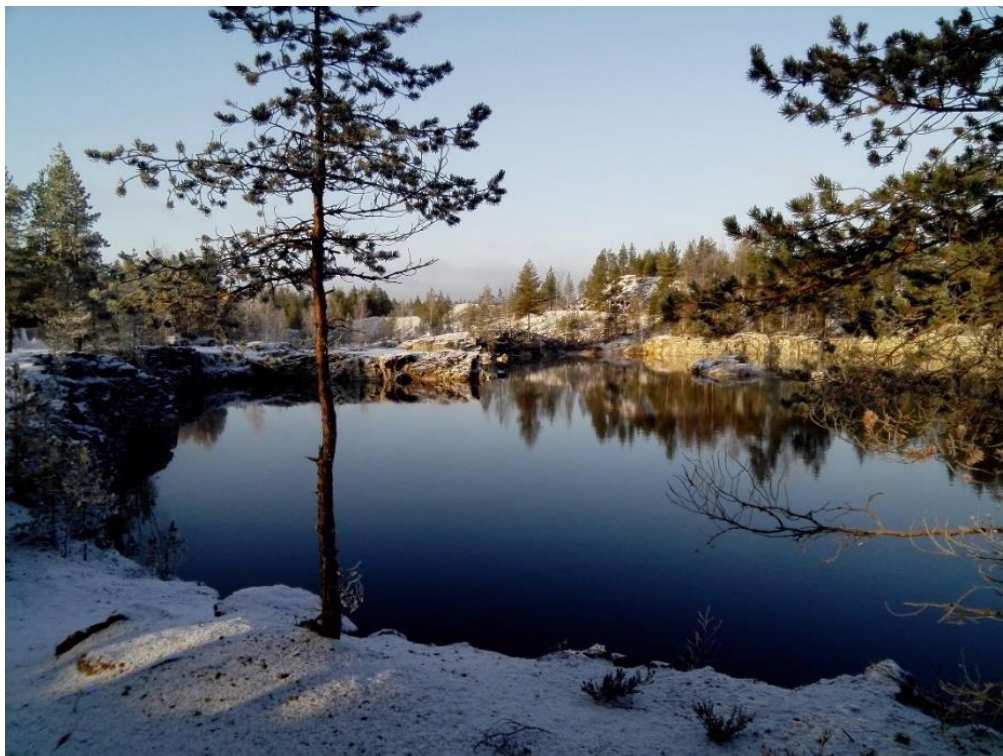
Kuvassa 5 on Kaatialassa tällä hetkellä sijaitseva vanha, louhoksessa aikoinaan käytetty laite, johon on myöhemmin lisätty laatta kertomaan kaivoksen toiminnan ajanjakson ja sen kuinka paljon malmia kaivoksesta on kaiken kaikkiaan louhittu.

Kuva 5. Kaatialassa oleva vanha, louhoksessa käytetty laite.

Kaatiala on siis vanha teollisuusmineraalikaivos, josta on louhittu graniittipegmatiittia. Kaatiala on läheisen Peräseinäjoen Haapaluoman louhoksen kanssa Suomen tunnetuimpia graniittipegmatiittiesiintymiä. Kaatialan graniittipegmatiitin päälajeja ovat kvartsi, maasälvät ja kiteet. Kivestä erotettiin murskaamalla ja lajittelemalla maasälpää ja kvartsia. Maasälpä meni lasi- ja keramiikkateollisuuden käyttöön ja kvartsin pääkäyttäjiä olivat puolestaan kotimainen rauta- ja lasiteollisuus. Lisäksi esiintymä tuotti jonkin verran kiillettä ja joitain koruteollisuuden käyttöön soveltuvia kiviä. (Kaatialan pegmatiittilouhos 2016.)

Tällä hetkellä Kaatialan kaivosalueella on isoja jätekivikasoja ja kaksi veden täyttämää avolouhosta, joista isommasta alla oleva kuva 6. Pienempää ja matalampaa louhosta, joka näkyy kivikasojen taustalla kuvassa 7 käytetään satunnaisesti kesäisin paikallisten uimapaikkana ja suurempaa ja syvempää taas pääsääntöisesti urheilusukelluksen harrastajien toimesta. Syvempi louhos on pyöreä ja halkaisijaltaan yli 200 metriä. Sen alimmat osat ylettyvät liki 40m syvyyteen ja sieltä löytyy myös kattava luolasto sivuhaaroinen, jotka soveltuvat sekä harrastajille että vaativimmillekin sukeltajille. Sukeltajien lisäksi mineraali- ja korukiviharrastajat ovat Kaatialasta kiinnostuneita. Louhosten jälkeen jättämistä isoista jätekivikasoista voi edelleen löytää pegmatiiteissa esiintyviä harvinaisia mineraaleja tai vaikkapa paikan nimikkomineraalia, eli ensimmäisenä maailmassa juuri Kaatialasta löydettyä vaatimattoman näköistä kellanharmaata Kaatialaiittiä. (Kaatialan pegmatiittilouhos 2016.)

Kuva 6. Kaatialan veden täyttämä syvempi louhos

Kuva 7. Kaatialan kivikasoja ja taustalla matalampi louhos.

Seuraavaksi pohdin lukemaani materiaaliin sekä työpajassa kokemaani ja kuulemaani perustuen SWOT-analyysin avulla kuviossa 13 alueen nykytilaa, kooten tiivistetysti yhteen sen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat.

+

-

Sisäinen ympäristö	Vahvuudet (S)	Heikkoudet (W)
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hyvät sukellusmahdollisuudet alan harrastajille ➤ hyvät puitteet kiviharrastajille ➤ mielenkiintoinen historia ➤ luonto ja jokamiehen oikeudet ➤ maksuton harrastajille ➤ läheinen sijainti moneen alueen kärkikohteeseen ja muihin vierailukohteisiin nähden ➤ hyvät yhteydet omalla autolla eli alue koetaan olevan hyvällä paikalla, ei liian kaukana käyttäjistä ➤ alueen majoitusyrittäjät 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ huonot yhteydet ilman omaa autoa ➤ opasteiden puute pinnalla ja pohjalla ➤ teiden heikko kunto ja hiekoituksen puute ➤ ensiapuohjeiden, pelastusrenkaan ja infotaulun puute alueella ➤ retkeilijöiden peruspalveluiden puuttuminen (opastettu retkeilyreitti, wc, laavu, puuvaja, roskis, pukukopit) ➤ ulospäin hieman "unohdetun" näköinen alue ➤ alueen monet omistajat ja yhteisen sävelen löytyminen ➤ netistä ei löydy infoa ➤ arseeni vedessä
Ulkoisen ympäristö	Mahdollisuudet (O)	Uhat (T)
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pienellä vaivalla voidaan luoda hienot puitteet monenlaiselle virkistystoiminnalle ja luontomatkailulle ➤ opastettu luontopolku, frisbeegolf ja näkötorni ➤ mahdollinen paikka monenlaisille järjestetyille tapahtumille markkinoinnilla ja viestinnällä uusia kävijöitä ➤ paikallisen grilliyrittäjän/jäätelökioskin uusi toimipaikka tapahtumien aikana esimerkiksi liikuttavan asuntovaunun muodossa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ alueen yrittäjien, toimijoiden ja käyttäjien kiinnostuksen puute ja uudistushaluttomuus ➤ yhteistyön puute ja toimijoiden erilaiset visiot tulevaisuuden suhteen ➤ into itse tekemiseen puuttuu ➤ sukellusonnettomuudet ja niiden antama maine ➤ kävijöitä ei uudistuksista huolimatta tule lisää ➤ mistä rahat - eri toimijoiden pelko uudistusten tuomista kustannuksista ➤ ilkiä ➤ tarinoiden ja historian katoaminen luonnollisen poistumisen kautta ➤ kaivosvaltaus

Kuvio 10. SWOT -analyysi alueen nykytilasta.

Kaatialan toimijoilta tiedusteltaessa alueen vetovoimatekijöitä, huomataan nopeasti, että kuvassa 8 näkyvät isot kivikasat sekä kaksi kaivostoiminnan jälkeensä jättämää ja nyttemmin vedellä täyttynyttä louhosta ovat suurin syy saapua paikalle.

Kuva 8. Kivikasoja Kaatialassa.

Alueen yhtenä vahvuutena koetaan juuri tämä hieman unohdettu olemus sekä louhoksen ilmainen käyttö jokamiehen oikeuksien nojalla. Sukeltajat pitävät syvemmän lammen sukellusmahdollisuuksia hyvinä ja erityisesti se on suosittu paikka koulutuksien järjestämiselle avoimen vesialueen ja pohjan luolastojen ansiosta. Kiviharrastajat ympäri Suomea ja myös kansainvälisesti arvostavat Kaatialaa erityisenä paikkana mineraalien etsinnässä ja tutkinnassa.

Alueen historia tuntuu kiinnostavan laajalti selvityksessä mukana ollutta joukkoa, joten sen esilletuominen on ehdottomasti alueen vahvuus. Kaatialan lähialueella toimii myös useita majoitusyrityksiä ja heidän toimintansa mahdollistaa kauempaa tulevienkin mielekkään oleskelun alueella. Sijainniltaan Kaatiala on keskeisellä paikalla alueen kärkiyrityksiin nähden, joista tässä esimerkiksi mainittakoon Kuortaneen Urheilupuisto, Veljekset Keskinen, Ähtärin eläinpuisto, Power Park ja Kalajärven matkailukeskus. Kaikki muutkin alueen jo edellä työssäni mainitut kärkikohteet sijaitsevat helposti lähietäisyydellä, joten monenlaista oheistoimintaa on tarvittaessa helppo järjestää Kaatialan vierailun yhteyteen. Kaatialan sijainti koetaan yleisellä tasolla hyväksi, eli se ei ole liian kaukana käyttäjien mielestä.

Haasteitakin alueelta löytyy ja monet niistä liittyivät alueen teiden kunnossapitoon sekä puuttuviin retkeilijän peruspalveluihin, joista esimerkkinä retkeily- tai luontoreitti, wc, laavu, tulentekopaikka, puuvaja, roskis ja pukukopit. Pääteiden varsilla oleva huono viitoitus ja louhosalueen opasteiden puute koetaan heikkoutena. Alueella ei ole infotaulua, ensiapuhjeita, pelastusrengasta ja myös veden alainen opastus puuttuu. Sähköisessä muodossa alueen informaatiota ei ole saatavilla yhdessä paikkaa, vaan sitä löytyy sieltä täältä ripoteltuna. Heikkoudeksi täytyy myös luokitella louhosten veden arseenipitoisuus, joka estää vesien käytön yleisenä uimarantana eli uiminen tapahtuu aina käyttäjän omalla vastuulla. Arseenilla on monia haittavaikutuksia, mutta käytännössä Kaatialan vettä pitäisi Kuortaneen ympäristöpäällikön mukaan nauttia viisi litraa päivittäin, että se mahdollisesti aiheuttaisi vahinkoa. Riski kuitenkin on olemassa ja se tulee tiedostaa. Vielä alueen heikkoutena tuli esiin useat alueen eri omistajat, koska yhteisen sävelen löytyminen tulevaa ajatellen on selkeästi hankalampaa, mitä useampien tahojen toiveita täytyy ottaa huomioon.

Alueen toimijoiden esiin tuomat heikkoudet ovat melko inhimillisiä ja niitä pystytään varmasti ratkaisemaan yhteisellä ja pitkäkestoisella toiminnalla. Kaikkea ei voida kerralla muuttaa ja rakentaa, mutta kun kaikki osapuolet osallistuvat tahollaan toimintaan, on heikkouksia hyvinkin mahdollista ratkaisevasti vähentää ja muuttaa ne vastaavasti alueen vahvuuksiksi. Viitoitukset, opasteet ja infotaulut ovat toteutettavissa ja osittain toteutusta on jo mietittykin eri tahoilla. Internet on hyvä keino tiedon välittämiseen ja kun saadaan yhteiset sivut luotua, on tietoa helppo jakaa eri kanavissa. Kaikille heikkouksille ei voida mitään, mutta suurin osa on kuitenkin ratkaistavissa.

Kaatialan mahdollisuuksina koettiin erilaisten tapahtumien järjestäminen alueella. Kokemusta toimijoilla on jo yhdestä vuosittaisesta tapahtumasta eli Kaatialan Luonto- ja mineraalipäivästä, jota on järjestetty syksyisin useamman vuoden ajan ja siellä kävijöitä on riittänyt vuosi vuodelta enemmän ja enemmän. Tämän tapahtuman kävijöitä voidaan myös hyödyntää tulevien tapahtumien järjestämisessä esimerkiksi yhteisellä tapahtumamainonnalla. Ympäristön kunnostamisen ja alueelle mahdollisten laavujen, vessojen ym. rakentamisen myötä tulevat kävijät koetaan myös mahdollisuutena ja lisätulonlähteenä paikallisia yrittäjiä ajatellen. Satunnaisille

matkailijoille ja harrastajien mukanaan tuomille perheille houkutusena toimisi mahdolliset alueelle toteutettavat infrastruktuuriin liittyvät toimet, kuten vaikkapa ehdotetut näkötorni ja frisbeegolfrata. Markkinoinnin ja mainonnan kunnan ja harrastajien eri kanavissa ja yhteistyön esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan matkailun kanssa, voidaan nähdä olevan alueelle mahdollisuus tuoda esiin itseään laajemmin. Kaatialaa ei välttämättä kannata esittää matkailijan pääkäyntikohteena, vaan esimerkiksi kohteena matkan varrella jonnekin muualle.

Alueen toimijoiden kiinnostuksen ja yhteistyön puute, uudistumishaluttomuus, erilaiset visiot ja itse tekijöiden puuttuminen voidaan nähdä uhkina alueen kehittymistä mietittäessä. Aina on myös mahdollista, että vaikka uudistuksia tehtäisiinkin uusia kävijöitä ei tule. Rahoituksen puute on myös merkittävä uhkatekijä tarvittavia uudistuksia mietittäessä. Ilkivaltaakin alueella on esiintynyt ja voidaan miettiä miten se vaikuttaisi mahdollisiin uusiin rakennettaviin kohteisiin. Uhkana voidaan nähdä myös sukeltamiseen liittyvät jo tapahtuneet ja mahdolliset tulevaisuudessa tapahtuvat ikävät onnettomuudet. Ekologisuus ja ekologinen ajattelu kaikessa toiminnassa on myös tärkeä asia muistaa ja sen puuttuminen korostuu uhkana luonnolle ja ympäristölle. Eräänä uhkatekijänä mainittiin myös historian katoaminen vanhojen alueella kaivosaikoina työskennelleiden ihmisten luonnollisen poistuman myötä. Ulko-maalaisten kaivosyhtiöiden kaivosvaltauksset koettiin myös mainitsemisen arvoiseksi, mutta kuitenkin suhteellisen heikoksi uhkatekijäksi.

Uhkia voidaan välttää monin keinoin, eikä uhkakuville saa antaa liikaa valtaa. Uudistuksien osalta täytyy muistaa ottaa kaikkien mielipiteet huomioon ja toteuttaa ne maltillisesti ja niin, että kaikki saavat niistä hyötyä, joka taas motivoi yhteiseen tekemiseen. Kävijöiden puuttuminen kokonaan ei onneksi ole mahdollista, koska alueella on jo nyt vakaa käyttäjäkunta. Talkootyöllä ja hankerahoituksella on mahdollista toteuttaa monia asioita ja kun kaikki osapuolet lähtevät mukaan, ei kenellekään tule liian suurta taakkaa kannettavaksi. Sukellukseen kuten moniin muihinkin lajeihin, liittyy aina riskejä ja ne tulee huomioida koulutuksen ja informaation kautta, niin alueella kuin ympäristössä. Historian keräämiseen haastatteluun tulee ryhtyä pikaisesti, eli kun tietoa vielä on saatavissa. Tällä tavoin saadaan talteen, myös tulevien sukupolvien iloksi, tarinoita Kaatialan kaivosajoilta.

5.2 Tavoitteet ja kehittämisteemat

Yleisenä tavoitteena Kaatialan alueelle nähdään pitkän aikavalin kehittyminen ympärivuotiseksi ja palvelutasoltaan kaikkia toimijoita ja myös mahdollisia uusia kävijöitä tyydyttäväksi mielenkiintoiseksi vierailukohteeksi. Tämänhetkiset puitteet Kaatialassa ovat melko vaatimattomat, mutta ympäristö tarjoaa mahdollisuudet monenlaiselle kehittymiselle. Sukeltajien ja kiviharrastajien toiminta on tällä hetkellä ja todennäköisesti myös tulevaisuudessa alueen aktiivisinta. Pienen infrastruktuurin ja opastukseen liittyvän kohennuksen jälkeen Kaatiala voisi kuitenkin toimia esimerkiksi välietappina alueen kärkikohteisiin matkustaville matkailijoille tai muuten vaan retkikohteena. Tavoitteena on myös alueen sisäisen ja ulkoisen viestinnän nostaminen esille ja tähän päivään perinteisiä ja digitaalisia kanavia hyödyntäen.

Seuraavaksi esitellään selvityksessä parhaiten esille nousseet kehittämisteemat. Näitä ovat tienviitat ja opasteet, teiden kunto ja infrastruktuuri, tapahtumat, ruokailu, majoitus ja vapaa-aika sekä viestintä.

5.2.1 Tienviitat ja opasteet

Tärkeimmäksi kehittämisteemaksi kyselyissä, haastatteluissa ja työpajassa nousi tienviitat pääteiden varsille ja opasteet paikan päälle. Kyselyyn vastanneista yli 60% löysi paikan päälle helposti navigaattoreiden ja ystäviltä saatujen neuvojen avulla, mutta 20% vastaajista oli taas täysin eri mieltä ja olisi kaivannut kunnon viitoitusta. Ainakin jonkin verran viitoitusta kaipasi yli 70% vastaajista ja luonnollisesti erityisesti uusilla kävijöillä tarve oli suurin.

Opasteiden tarve itse alueella nousi myös selkeästi esiin. Alueelle kaivataan muutamia opastetauluja, joista löytyy mm. ohjeet onnettomuustapauksissa ja yleistä tietoa ensiapuun sekä alueen muihin palveluihin, kuten esimerkiksi majoitus ja ruokailu, liittyen. Opastetaulujen yhteyteen toivottiin myös pelastusrengasta. Lisäksi opasteita toivottiin myös kertomaan alueen historiasta ja luonnosta. Sukeltajat toivoivat myös lisäksi vedenalaisia opasteita.

5.2.2 Teiden kunnossapito ja infrastruktuuri

Teiden kunnossapito ja alueen infrastruktuurin kehittäminen, nousivat vahvasti esiin seuraavaksi kehittämisteemoiksi niin kyselyyn vastanneilla, haastatelluilla kuin työpajaan osallistuneillakin. Alueen teiden ympärivuotinen kunnossapito ja parkkipaikkojen parantaminen, sekä jonkinlaisen vessan rakentaminen ja jätehuollosta yleensäkin huolehtiminen, koettiin kaikki ensisijaisen tärkeinä kehittämiskohteina. Sukeltajilla pomppuinen tie ei ainoastaan ole mukavuuteen vaikuttava tekijä, vaan siitä voi koitua haittaa myös sukellusvarusteille. Paikalla käy myös sen verran paljon ihmisiä, että yhden tai jopa kahdenkin kompostivessan rakentaminen alueelle, sekä kunnan roskikset palvelisivat kaikkia kävijöitä ja lisäisivät myös alueen yleistä siisteyttä. Tällä hetkellä vessan virkaa toimittaa sukeltajien paikalle tuoma kuvassa 9 esitetty metalliriuku.

Kuva 9. Sukeltajien tämänhetkinen vessa.

Edellä mainittujen lisäksi alueelle toivottiin tulentekopaikkoja ja laavuja, jotka sateen tullen voisivat toimia myös katoksina. Tällä hetkellä alueella on ainoastaan sukeltajien itse paikalle rakentama, kuvassa 10 näkyvä, betonirenkaasta tehty grillipaikka syvemmän altaan päässä. Lisäksi omatoimisesti on tehty useita nuotioita ympäri aluetta, josta varmasti ainakin pidemmän päälle aiheutuu harmia luonnolle. Varmaa on, että tulipalojen syttymisen riski kuivina aikoina lisääntyy huomattavasti.

Kuva 10. Sukeltajien tämänhetkinen tulentekopaikka.

Lisäksi eri kanavissa tuli esille useita yksittäisiä ajatuksia alueen infrastruktuuriin liittyen, kuten esimerkiksi nykyisen isoa lammikkoa ympäröivän rikkinäisen aidan purkaminen ja mahdollinen uuden aidan rakentaminen, mikäli se koetaan tarpeelliseksi. Lisäksi esille nousi opastetun luontopolun rakentaminen, frisbeegolfradan rakentaminen, näkötornin rakentaminen, sähkölinjan rakentaminen ja ajoittaisen kioskin/grillin toiminta. Yleiseksi uimapaikaksikin aluetta ehdotettiin, mutta se ei valitettavasti ole mahdollista veden arseenipitoisuudesta johtuen.

5.2.3 Tapahtumat

Tapahtumat koettiin keskeisenä keinona kehittää alueen tunnettavuutta ja myös tapana saada alueelle uusia kävijöitä. Tällä hetkellä Kaatialassa järjestetään vuosittain syksyllä yksi yleisölle avoin tapahtuma nimeltään ”Kaatialan Luonto- ja mineraalipäivä”. Tämän tapahtuman järjestämiseen osallistuvat monet tahot, kuten Laakeuden kivikerho, Etukuurtanelaaset ry, EP:n vesaiset, 4-H yhdistys ja Kuortaneen latu.

Sukeltajien taholta nousi esiin erilaisia tapahtuma ehdotuksia lajiin liittyen, joilla he voisivat saada lisää alan harrastajia paikan päälle Kaatialaan. Esimerkiksi mainitta-

koon jääsukelluspäivä tai -kurssi, sukellusonnettomuus harjoitukset ja sukelluskurs-
sit yleensä. Lisäksi esiin nousi erityisesti työpajassa ajatus siitä, että ensi vuonna
2018 tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Kaatialan kaivostoiminta lakkautettiin.
Mietittiin yhdessä voisiko tätä hyödyntää mahdollisesti uutta tapahtumaa kiviin liit-
tyen mietittäessä. Työnimänä esiin nostettiin ”Penkan tonkijaiset” ja ”Aarteen etsintä”
ajatuksella, että kivikasoja ensin kuorittaisiin konevoimin, jonka jälkeen palokunta
suorittaisi pienen huuhtelun uusien aarteiden helpomman löytyvyyden varmistamiseksi.

5.2.4 Ruokailu, majoitus ja vapaa-aika

Ruokapalvelut alueella koettiin pääsääntöisesti hyviksi. Yli 80% kyselyyn vastanneista käytti Kuortaneen ja Alavuden huoltoasemien palveluita hyväkseen silloin tällöin, usein tai aina. Ravintolapalveluitakin käytettiin, mutta huomattavasti harvemmin. Noin 60% vastaajista käytti paikallisten kauppojen palveluita vähintäänkin silloin tällöin, mutta monet paikalliset kävijät varustautuivat Kaatialan vierailuun omin eväin. Aina alueen majoituspalveluita käyttäviä vastaajista oli 20% ja lisäksi lähes 40% majoittautui alueelle satunnaisesti. Alueen majoituspalvelut koettiin yleisesti hyviksi. Paikalliset kävijät eivät majoitu, vaan viipyvät Kaatialassa ainoastaan sen ajan, kun harrastus tai jokin muu syy vierailulle kulloinkin vaatii.

Vapaa-ajan mahdollisuudet ja nähtävyydet eivät kyselyyn osallistuneita juurikaan kiinnostaneet ja lähes 60% vastanneista ei käytä näitä palveluita koskaan. Tämä omasta mielestäni selkeästi osoittaa sen, että alueelle tullaan pääsääntöisesti tekemään jotain tiettyä asiaa ja kun se on tehty, lähdetään pois. Ehkä juuri tästäkin johtuen viipymä alueella on tällä hetkellä lyhyt ja keskimäärin vain 20% kävijöistä yöpyy alueella tai sen läheisyydessä. Tämän kävijöiden viipymän pidentämisessä olisi alueen toimijoilla ja yrittäjillä paljon kehittämisen mahdollisuuksia, esimerkiksi itse Kaatialan alueen palveluja parantamalla ja laajemmin vaikkapa koko Etelä-Pohjanmaan tarjontaa esille tuomalla. Ellei itse lajin harrastajaa kiinnosta oheispalvelut, kannattaa niitä markkinoida täällä perhematkailuun keskittyneessä maakunnassa vaikkapa harrastajan perheen ajankuluksi.

5.2.5 Viestintä

Viestintä on asia, josta aina löytyy kehittämisen varaa ja tarvetta ja näin on myös Kaatialan suhteen. Kyselyn vastanneiden perusteella yli 80% mielestä Kaatiala on alueellisesti tunnettu kohde ja valtakunnallisestikin yli 50% piti aluetta erittäin tunnettuna. Kaikkien vastanneiden mielestä alueen tunnettavuutta tulisi ainakin jonkin verran lisätä niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Kansainvälistä tunnettavuutta alueella koettiin jo olevan jonkin verran mutta senkin kasvattamiselle nähtiin lisätarvetta. Sukeltajille Suomessa ykköskohteita ovat rannikon hylyt, mutta koulutuspaikkana Kaatiala nähtiin erinomaisena. Kansainvälistä toimintaa onkin jo jonkun verran esimerkiksi Virosta ja Venäjältä. Myös kiviharrastajilla kansainvälisyys on mahdollisuus, sillä Kaatialan mineraalit kiinnostavat laajemminkin alan harrastajia.

Kyselyyn vastanneista yli 90% on hakenut tai tulee hakemaan tietoa Kaatialaan liittyen ja eniten tietoa on jo haettu harrastuksiin ja historiaan liittyen. Tieto, jota on saatu internetistä, harrastesivuilta ja kavereilta koetaan hyväksi ja luotettavaksi, mutta sitä kaivataan lisää. Lähes 60% kokeekin, että viestintää ulospäin tulisi kehittää. Eniten tietoa kaivataan louhoksen historiasta, lähialueen oheispalveluista, lähialueen tapahtumista ja harrastuksiin sekä yleensä Kaatialaan liittyvistä asioista. Toiveena oli myös yhteinen viestintäkanava, josta koko alueen kattava tieto olisi helposti saatavilla ulkopuolisille kävijöille.

Työpajassa tuli selkeästi esille myös toimijoiden ja harrastajien välinen sisäinen viestintä. Sisäistä viestintää ei tällä hetkellä juurikaan ole, mutta sille koettiin olevan tarvetta. Sen saaminen toimivaksi ulkoisen viestinnän ohella, onkin yksi iso kehittämissaaste, mutta sittemmin toimivana myös suuri kehittymismahdollisuus kaikille osapuolille.

Viestinnän kehittämisen myötä Kaatialan toimijoiden yhteisen viestintäkanavan tunnettavuuden lisäämistä tulisi myös miettiä. Yhteistyö esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan matkailun ja muiden alueella toimivien matkailuorganisaatioiden sekä alueen kärkiyritysten kanssa, voisi tuoda alueelle lisää tunnettavuutta ja myös aivan uudenlaisia kävijöitä. Yhdeksi alueen toimijaksi työpajassakin listattu media, on luonnollisesti

myös tehokas ja hyvä apu viestinnässä. Tiivis yhteistyö paikallislehtien ja eri harrastuslehtien kanssa tarjoaa parhaimmillaan ilmaista mainosta hyvinkin laajalle lukijakunnalle.

5.3 Toimijoiden organisoituminen tavoitteiden saavuttamiseksi

Tällä hetkellä Kaatialan toimijoiden välillä ei ole minkäänlaista virallista yhteistyötä tai verkostoyhteistyön mallia käytössä. Yhteistyötä on toki tehty, mutta siitä on aina sovittu tapauskohtaisesti tekijöiden kesken. Uskoisin kuitenkin itse, että luomalla pysyvä verkostoitumismalli, päästään todennäköisesti nopeammin kiinni varsinaiseen kehittämistyöhön ja saadaan aikaan parempia ratkaisuja pitkällä tähtäimellä. Työpajassa todettiin kaikkien toimijoiden samantarvoisuus toivotussa tulevassa yhteistyön mallissa, joten se antaa omat rajoitteensa mallin valintaan.

Kaatialan toimijoiden organisoituminen tulee aloittaa miettimällä mm. keitä mukaan lähtevät toimijat tässä tapauksessa ovat, keitä alueen mahdolliset parannustoimet koskettavat, kuka on valmis tekemään töitä alueen eteen ja kenelle kyseisistä toimista on hyötyä. Oltaessa hyvin alkutaipaleella organisoitumisen saralla, uskoisin Kaatialan toimijoille parhaan yhteistyön perusmallin löytyvän Pirnesin (2002, 14–16) teoksessaan esittelemästä kehittämisrenkaasta. Hänen mukaan kehittämisrenkas on yhteistyön malleista löyhin ja sitä pidetään erityisesti hyvänä aloitusmallina yhteistyön alkumetreillä. Tämän mallin mukaan Kaatialan kaikki toimijat kokoontuisivat vuorotellen toistensa luona, jolloin isäntäyritys esittelisi muiden asioiden ohella omaa toimintaansa vierailleen. Tapaamisissa voidaan nostaa esille niin hyviä kuin kehittämistäkin vaativia asioita vierailtavasta yrityksestä, eli ryhmä voi oppia uusia asioita toinen toisiltaan ja esittää myös kritiikkiä ja mahdollisia parannusehdotuksia.

Päädyin tähän malliin myös osittain Kuortaneen urheiluopistolla järjestetyn työpajan aikana esiin tulleiden kommenttien johdosta, joissa seuraavaa tapaamista jo toivottiin ja kaavailtiin johonkin toiseen paikkaan, eli seuraavan toimijan luokse. Tämä yhteistyömalli antaa toimijoille edelleen vapauden toimia itsenäisesti ja omillaan, mutta kuitenkin toisaalta mahdollisuuden yhteistyöhön haluttujen asioiden tiimoilta. Tässä mallissa myös uusien toimijoiden on helppo liittyä mukaan toimintaan.

Organisoitumisen ja verkostoitumisen hyötyjä yleisesti ja tässäkin mallissa on jo edellä teoriaosuudessa lueteltu, mutta mainitsen seuraavaksi vielä muutamia keskeisiä hyötyjä, joita tämä malli mielestäni tarjoaa juuri Kaatialan toimijoille. Ensinnäkin kehittämisrengas antaa kaikille osapuolille mahdollisuuden tutustua toisten toimijoiden toimintaan syvemmin ja kenties poimia sieltä hyödyllisiä vinkkejä omaankin toimintaansa. Tutustuminen toisiin yrittäjiin mahdollistaa myös palvelujen entistä paremman tarjoamisen erilaisten kohderyhmien tarpeita kokonaisvaltaisesti tyydyttäen. Pienillä yrittäjillä myöskään toisen yrittäjän vertaistuen antamaa merkitystä ei voida vähätellä.

Kehittämisrengaan yhtenä toimintamuotona Kaatialan toimijoita ajatellen voisi toimia yhteinen ulkopuolinen kouluttaja esimerkiksi yhteistä ja yhtenäistä viestintää ja sen kanavia mietittäessä. Yhteisellä tehokkaalla viestinnällä voidaan helposti parantaa alueen imagoa ja lisätä myös sen uskottavuutta. Uusien tapahtumien ja yhteisen viestinnän myötä Kaatialan kehittämisrengastoimintaan osallistuvat tahot, voivat tehdä kehittämistyötä ja markkinointia, josta kaikki osapuolet tahollaan hyötyvät. Esimerkkinä mahdollisista saavutettavista hyödyistä mainittakoon vaikkapa tehokkaan viestinnän ansiosta saadut uudet harrastajat ja uudet asiakkaat alueen yrittäjille.

Kaatialan toimijat voivat itsekkin helpommin hahmottaa eri yhteistyötahot alueella tämän kehittämisrengaan antaman mallin avulla ja toiminnan alkumetreillä kukin saa luonnollisesti itse päättää haluaako osallistua yhteiseen kehittämistyöhön. Toimintaan mukaan lähteneet voivat sitten tulevaisuudessa kokoontua yhteen esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa, kerran keväällä ja kerran syksyllä. Keväällä voidaan miettiä tulevan kesän toimet ja syksyllä sitten koota menneen kesän asiat yhteen ja miettiä tavoitteet seuraavalle vuodelle. Kokoontumiset järjestettäisiin vuorotellen eri toimijoiden tiloissa tai valitsemassa paikassa, ja tapaamisessa sovittaisiin aina jo seuraavan tapaamisen paikka ja koolle kutsuja, jolloin jokainen saisi vuorollaan olla isäntänä tai emäntänä. Muu kommunikointi voidaan hoitaa sisäisen viestinnän kautta kanavalla, jonka toimijat voivat heti alkumetreillä itselleen yhteisesti sopia. Esimerkiksi se voi olla nykytekniikkaa hyödyntäen facebook- tai whats up-ryhmä, mutta myös perinteinen sähköposti on varmasti myös hyvä vaihtoehto.

Kehittämisen renkaatoiminnan eli tiedon jakamisen ja oppimisen tuloksena voi syntyä myöhemmin myös ideoita intensiivisemmästäkin yhteistyöstä. Varamäki ym. (2003, 23–24) onkin todennut selvityksessään, että luonnollinen askel eteenpäin voisi olla esimerkiksi yhteistyörensastyyppinen hanke, jossa yritykset yhdessä hankkivat jonkin kaikille tärkeän resurssin. Tämä voisi Kaatialaa ajatellen olla vaikkapa jotain infrastruktuuriin liittyvää, johon kaikilla on käyttöoikeus ja joka myös jollain tapaa hyödyttäisi kaikkien mukaan lähteneiden omaa liiketoimintaa.

5.4 Tavoitteiden toimeenpanon ensimmäiset askelmerkit – vuosikello

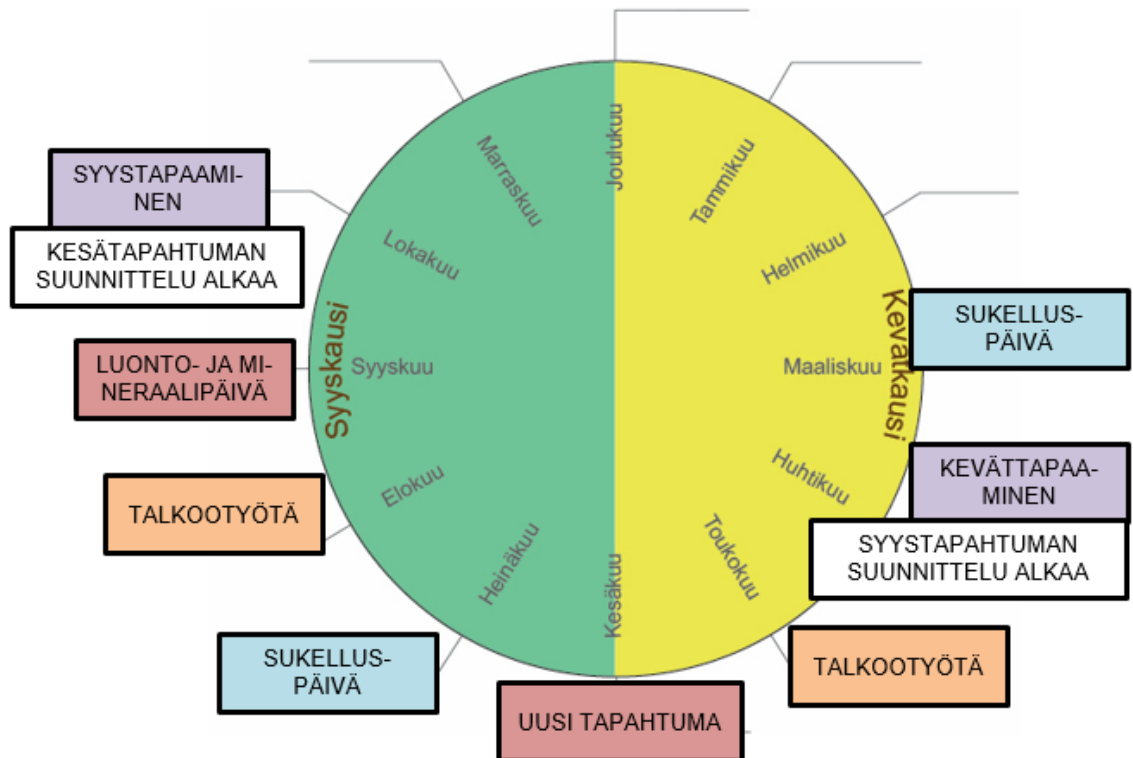
Vuosikello on työkalu, jota käytetään esimerkiksi yrityksissä ja erilaisissa verkostoissa ajanhallintaan ja toimintaympäristön hahmottamiseen. Vuosikellon sisältö voidaan suunnitella kulloinkin tilanteeseen sopiville ajanjaksoille ja toimijoiden itsensä hyväksi katsomalla tavalla. Vuosikellon tarkoitus on antaa kaikille sen puitteissa toimintaan osallistuville kokonaiskuva ajanjakson tapahtumista ja aikatauluista, jotka on sovittu toteutettaviksi yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Kaikkien toimijoiden tulisi osallistua vuosikellon tekemiseen, sillä vain silloin saadaan kaikki olemassa oleva tieto ja taito kaikkien osapuolten yhteiseksi hyväksi. Vuosikelloa tulee myös jatkuvasti päivittää esimerkiksi yhteisissä tapaamisissa, koska vain ajan tasaisena se helpottaa kaikkien osapuolten ennakoimista ja edistää läpinäkyvyyttä ja luottamusta yhteistyökumppanien välillä. (Garcia-Rosell, Kylänen, Pitkänen, Tekoniemi-Selkälä & Vanhala 2010.)

Kehittämisen renkaan antaman mallin avulla on tarkoitus saada kaikki Kaatialan alueen toimijat toimimaan yhdessä niin, että Kaatialan louhoksen alue olisi tulevaisuudessa parhaalla mahdollisella tavalla kaikkien nykyisten ja tulevien kävijöiden ilona. Aktiiviseen yhteistyöhön liittyy monenlaista toimintaa ja yksi tapa hahmottaa suunniteltua ja aikatauluttamista on luoda vuosikello. Vuosikelloon voidaan tarvittaessa lisätä asioita tai poistaa jotain, mutta pääasia on, että sen avulla kaikki toimijat näkevät yhdellä silmäyksellä mitä vuosi tuo pääpiirteittäin tullessaan ja millainen työmäärä tästä mahdollisesti aiheutuu.

Kuva 13. Kaatialan työpajassa 28.3.2017 paikalla olleiden toimijoiden laatima vuosikello.

Alla olevassa kuviossa 11 on esitetty yksi malli Kaatialan vuosikellolle:

Kuvio 11. Kaatialan vuosikellon malli.

Yllä olevaan kuvioon 11 on merkitty ensinnäkin alustavasti toimijoiden yhteiset tapaamiset, joissa suunnitellaan ja päätetään asiat, joita lähdetään toteuttamaan. Talkoilla tässä yhteydessä tarkoitetaan yhteistä konkreettista tekemistä, johon kaikkien yhteistyöhön mukaan lähteneiden tietenkin toivotaan omien mahdollisuuksiensa mukaan osallistuvan. Vuosikelloon merkitään myös alueella vuoden aikana järjestettävät tapahtumat ja se koska niiden suunnittelun tulee alkaa.

Työpajassa monet konkreettiset toimet sijoitettiin vuosikellossa jo ensimmäiselle vuodelle, mutta koska toiminta on vasta lähtökuopissa, tuli työpajan loppuyhteenvetossa selkeästi esille, että näin nopeasti asiat eivät tule todennäköisesti sujumaan. Kaikkia toivottuja palveluita pidettiin kuitenkin melko inhimillisinä ja toteutumiskelvollisina, mutta toteutusaikajanan tulee olla huomattavasti pidempi ja tekijöiden määrän toivotaan myös kasvavan suunnitelmien edetessä.

Vuosikello voidaan luoda yllä olevan kuvion 11 esittämällä tavalla ikään kuin graafisen muotoon, mutta se voidaan esittää myös taulukkona, kuten esimerkiksi alla olevassa taulukossa 1. Taulukon vuosikello on jo muutamien ensimmäisten vuosien osalta alustavasti laadittu ja siitä selviää tarkemmin, kuka tekee ja mitä tekee sekä missä ja milloin kaikki tapahtuu. Alueen infrastruktuuriin liittyvät toimet ovat ehkä parhaiten mahdollista toteuttaa pikkuhiljaa vuosittain. Ensimmäisenä kokomaisena toimintavuotena voidaan toteuttaa esimerkiksi vessat, seuraavana vuotena laavut jne. Tämän tyyppisen vuosikellon rakentamista ja siihen asioiden kirjaamista, on toimijoiden itse helppo jatkaa esimerkiksi vuosittain yhteisten tapaamisten yhteydessä.

Taulukko 1. Vuosikellon toimet taulukkomuodossa.

Vuosi	Kuka	Mitä	Milloin/ Missä
2017	Lakeuden kivikerho Lakeuden sukeltajat Suupohjan sukeltajat Sarvikkankosken kalastuksenhoitoyhdistys ry Etukuurtanelaaset ry Ep:n Vesaiset 4H yhdistys Kuortaneen latu ym.	Kaatialan Luonto- ja mineraalipäivä	Syyskuussa Kaatialassa
	Kunta kutsuu koolle kaikki mukana tähänkin asti olleet toimijat	1. Syystapaaminen • varmistetaan kehittämisrenkaaseen osallistuvat tahot	Lokakuussa Kaatialassa

		<ul style="list-style-type: none"> • aloitetaan yhteisen viestinnän suunnittelu ja päätetään sisäisen viestinnän keinot • Aloitetaan/jatketaan opasteiden hankintaa ja selvitystä teiden kunnossapidosta • syvän pään aidan poisto vai uudistus? 	
	Sukeltajat	<ul style="list-style-type: none"> • Aloitetaan/jatketaan lajiin liittyvien opastaulujen suunnittelua ja toteutusta pinnalle ja pohjaan • pelastussuunnitelman laadinta 	
	Kiviharrastajat Etukuurtanelaaset ry Kuortaneen latu Kunta	<ul style="list-style-type: none"> • Aloitetaan opastetun reitin/luontopolun suunnittelu historiaan peilaten 	
2018	Sukeltajat Majoitusyrittäjät	Sukelluspäivä Kaatialassa	Maaliskuu
	Tapaamisen järjestää ja kutsuu koolle edellisellä kerralla sovittu taho ja mietitään yhteisesti	1. Kevättapaaminen <ul style="list-style-type: none"> • jatketaan viestinnän kehittämistä • keskitytään suunnittelemaan uutta tapahtumaa ”penkan Tonkijaiset” 50 juhlavuoden tiimoilla • päätetään kunnan tämän vuoden infrastruktuuriin liittyvä kehittämiskohde/-kohteet (wc, laavut, puulato, roskikset/jätehuolto) • mietitään rahoitusta (kunta, apurahat, talkoot ym.) ja päätetään toimet sen suhteen • sovitaan kevään talkoopäivä ja hommat (aita ja alueen siivous) ja uuden kesätapahtuman työnjako 	Huhtikuu
	Kunta	<ul style="list-style-type: none"> • opasteet teiden varsiin • infotaulut alueelle 	
	Kuortaneen latu Maanomistajat Kunta ym.	<ul style="list-style-type: none"> • frisbeegolfradan suunnittelu ja toteutus 	
	Kaikki toimijat	50v tapahtuma ”Penkan tonkijaiset”	Kesäkuussa Kaatialassa
	Sukeltajat	Sukelluspäivä Kaatialassa <ul style="list-style-type: none"> • olisiko ajatusta pitää Kaatialassa päivätapahtuma, jolloin lajiin pääsee ns. maallikotkin tutustumaan? 	Heinäkuussa Kaatialassa
	Lakeuden kivikerho Lakeuden sukeltajat Suupohjan sukeltajat Sarvikkankosken kalastuksenhoitoyhdistys ry Etukuurtanelaaset ry Ep:n Vesaiset 4H yhdistys	Kaatialan Luonto- ja mineraalipäivä <ul style="list-style-type: none"> • järjestelyt kuten aikaisemminkin 	Syyskuussa Kaatialassa

	Kuortaneen latu ym.		
	Tapaamisen järjestää ja kutsuu koolle edellisellä kerralla sovittu taho ja mietitään yhteisesti	2. Syystapaaminen <ul style="list-style-type: none"> • puretaan yhdessä menneen kesän toimet, mikä meni hyvin ja mikä tehdään seuraavalla kertaa toisin • aloitetaan alustava suunnittelu seuraavan kevään, kesän ja syksyn tapahtumia varten menneeseen vuoteen ja osanottajamääriin peilaten. 	Lokakuussa
2019	Sukeltajat Majoitusyrittäjät muut toimijat?	Sukelluspäivä Kaatialassa <ul style="list-style-type: none"> • edellisvuoteen peilaten voitaisiin miettiä pienimuotoista talvitapahtumaa, jossa sukeltamisen ohella muutakin toimintaa talvisessa luonnossa 	Maaliskuu
	Tapaamisen järjestää ja kutsuu koolle edellisellä kerralla sovittu taho ja mietitään yhteisesti	2. Kevättapaaminen <ul style="list-style-type: none"> • jatketaan viestinnän kehittämistä • kehitetään edellisvuoden kesätapahtumaa • päätetään kunnan tämän vuoden infrastruktuuriin liittyvä kehittämiskohde/-kohteet (wc, laavut, puulato, roskikset/jätehuolto) • mietitään jälleen uuden kohteen rahoitusta (kunta, apurahat, talkoot ym.) ja päätetään toimet sen suhteen • sovitaan kevään talkoopäivä ja hommat sekä kesätapahtuman työnjako 	Huhtikuu
	Kiviharrastajat Etukuurtanelaiset ry Kuortaneen latu Kunta	<ul style="list-style-type: none"> • luontopolun valmistuminen kevään aikana • asiasta tiedottaminen yhteisen viestinnän myötä 	
	Kaikki toimijat	Kesätapahtuma	Kesäkuu
	Sukeltajat	Sukelluspäivä Kaatialassa	Heinäkuu
	Lakeuden kivikerho Lakeuden sukeltajat Suupohjan sukeltajat Sarvikkankosken kalastus- senhoitoyhdistys ry Etukuurtanelaiset ry Ep:n Vesaiset 4H yhdistys Kuortaneen latu ym.	Kaatialan Luonto- ja mineraalipäivä <ul style="list-style-type: none"> • järjestelyt kuten aikaisemminkin 	Syyskuu
	Tapaamisen järjestää ja kutsuu koolle edellisellä kerralla sovittu taho ja mietitään yhteisesti	3. Syystapaaminen <ul style="list-style-type: none"> • puretaan yhdessä menneen kesän toimet, mikä meni hyvin ja mikä tehdään seuraavalla kertaa toisin 	Lokakuu

		<ul style="list-style-type: none"> • kerrotaan kuulumisia kävijöiltä uudistuksen suhteen (opasteet, infra, luontopolku ja tapahtumat) • aloitetaan alustava suunnittelu seuraavan kevään, kesän ja syksyn tapahtumia varten meneeseen vuoteen ja osanottajamääriin peilaten. 	
2020			
2021			

Toimijoiden viestinnän kehittymisen myötä ja yhteisen sisäisen informaatiokanavan löydyttyä, voidaan vuosikello laittaa esimerkiksi sähköiseen muotoon, jolloin sen päivittäminen onnistuu myös reaaliaikaisesti eri paikoista. Malleja erilaisiin vuosikelloihin on tarjolla paljon. Vuosikello voisi olla yksi viestinnän keino, joka avulla kaikki yhteistyössä mukana olevat toimijat pystyisivät paremmin varustautumaan tuleviin Kaatialan tapahtumiin. Esimerkiksi vaikkapa sukeltajien leiriajankohdan varmistuttua ja tultua paikallisten yrittäjien yleiseen tietoon, on heillä mahdollisuus etukäteen varata myyntiin tuotteita, jotka on koettu myyntimenestykseksi aikaisemminkin. Vilkkaina ajankohtina, olettaen että ne tiedetään riittävän aikaisin, voisi jopa olla mahdollista tuoda palvelua paikan päälle Kaatialaan, kuten jotkut kyselylomakkeeseen vastanneista henkilöistä olivat toiveena esittäneet.

Yllä oleva taulukossa 1 esitetty vuosikello on luotu peilaten selvityksen antamiin tuloksiin ja on siis suuntaa antava toimintamalli. Kuten aikaisemmin jo todettiin, ovat lähes kaikki uudistusehdotukset inhimillisiä ja toteutettavissa, mutta kiirettä ei kannata pitää. Hyvän yhteistyön pohja muodostuu parhaiten, kun kaikilla mukaan lähtevillä toimijoilla on ensin riittävästi aikaa miettiä omia lähtökohtiaan, intoaan ja tavoitteitaan verkostoitumisen suhteen.

Pirnes (2002, 91–93) mainitsee kirjassaan neljä kohtaa, joita jokaisen tulisi miettiä tahoillaan ennen verkostoitumiseen lähtemistään. Ensimmäisenä hän muistuttaisi jokaista toimijaa miettimään omaa muutostarvetta, muutoshalukkuutta ja muutosvastarintaa. Jos muutosvastarinta vie voiton, on mahdollista, että verkostoitumisen edut jäävät hyvinkin pieniksi. Toiseksi hänen mukaansa tulee miettiä tarkasti potentiaalisesti sopivia kumppaneita verkostoyhteistyöhön. Verkoston jokainen jäsen on merkittävässä asemassa kokonaisuuden kannalta ja verkosto on yhtä hyvä tai

huono, kuin sen heikoin lenkki. Kolmanneksi hänen mukaan tulee laatia selkeä ohjeistus, jonka mukaa kaikkien tulee toimia uusien jäsenien halutessa toimintaan mukaan. Viimeisenä eli neljäntenä hän mainitsee verkostoitumisen hyvien ja huonojen puolten rehellisen listaamisen. Lopuksi hän vielä muistuttaa, että vaikka nopeus onkin verkosto-osaamisen tärkeä ominaisuus, on siitä verkostojen rakentamisvaiheessa yleensä vain haittaa. Maltti on valttia tässä, samoin kuin niin monessa muusakin asiassa.

Kaatialan toimijoiden verkostoitumisen alkumetreillä on mielestäni tärkeä ensin tutustua rauhassa toisiinsa ja pohtia ajan kanssa tulevia uudistuksia. Kehittämisen mallin mukaan kannattaa ensin perehtyä lähiympäristön toimintaan ja poimia parhaat vinkit ja uudistukset omaan toimintaansa yhteistyökumppaneilta. Vasta sen jälkeen voidaan toimintaa laajentaa ulottumaan muille tahoille. Parhaat ideat ja toteutukset syntyvät usein pienellä joukolla rauhassa, ensin asioita miettien ja sitten yhteisesti toteuttaen. On turhaa ja hyödytöntä uuvuttaa mukaan lähtevät innokkaimmat toimijat työtaakan alle jo alkumetreillä. Jokaisen tulisi aina nähdä oman työnsä hyöty myös omaa toimintaansa ajatellen. Se on usein paras motiivoinnin lähde jatkoa ajatellen. Toimintasuunnitelman aikatauluun tulee siis heti aluksi perehtyä huolella ja aloittaa toiminta ennemminkin pikku askelin kuin suurin harppauksin.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää Kaatialan alueen nykytila toimijoiden näkökulmasta sekä pohtia tulevia yhteistyön mahdollisuuksia. Haluttiin siis saada selville, miten alue voi jatkossa palvella paremmin kaikkia osapuolia. Opinnäytetyön teoriaosuus koostui matkailun ja verkostoitumisen teorioista. Työn päätavoite oli löytää Kaatialan alueen toimijoille sopiva teoriaan pohjautuva verkostoitumisen malli ja luoda sen avulla toimintasuunnitelma seuraaviksi viideksi vuodeksi.

Työn ongelma määriteltiin aluksi seuraavilla lauseilla: Mikä on Kaatialan nykytila toimijoiden näkökulmasta katsottuna? Millaisia uusia mahdollisuuksia matkailu, verkostoituminen ja yhteistyö tarjoavat Kaatialan toimijoille? Näiden ongelmien ratkaisu onnistui melko hyvin opinnäytetyön edetessä yhdistämällä analysoitu teoria, kyselyistä, haastatteluista ja työpajasta saatuihin materiaaleihin. Tämän luvun tarkoitus on esitellä sekä teorian että selvityksen kautta ilmenneet päätelmät aiheesta.

Matkailu on laaja ja nopeasti kasvava elinkeino. Sen pariin kuuluu useita eri aloja, joten se työllistää monia ja siitä saadut tuotot jakaantuvat laajasti. Tämä on selvästi nähtävissä myös Kaatialan selvityksen tuloksia mietittäessä, sillä kyselyyn vastanneet kertoivat hyödyntävänsä laajasti alueen eri palveluita. Erityisesti erilaiset ruokapaikat, huoltoasemat ja päivittäistavarakaupat olivat käytettyjen palvelujen kärjessä. Vapaa-ajan palveluiden käyttö sekä nähtävyyksien ja alueen muiden käyntikohteiden viehätys ovat selvityksen mukaan kuitenkin vähäisiä, joten näiden esille tuomiseen kannattaa varmasti panostaa. Paikallisten toimijoiden tulee myös tulevaisuudessa kartoittaa paikalle tulevien ihmisten tarpeita ja kehittää ensisijaisesti juuri toivottuja palveluita.

Matkailijoiden lisääntyessä myös mielenkiintoisten vierailukohteiden määrän tulee lisääntyä koko Etelä-Pohjanmaan alueella, unohtamatta kuitenkaan vastuullisuutta, eli paikallisten ihmisten ja ympäristön hyvinvointia. Mukautuvaiset ja monipuoliset kohteet pärjäävät yleensä muita paremmin. Pienten infrastruktuuriin liittyvien parannusten jälkeen, näen Kaatialan hyvänä kohteena sukellus- ja kiviharrastajien ohella myös esimerkiksi retkeilijöille tai välietappia kaipaaville, alueen kärkikohteisiin matkustaville reissaajille. Alueella toimineen louhoksen historia kiinnosti myös monia

kyselyyn vastanneita, joten sen taltioimiseen ja esille tuomiseen kannattaa varmasti panostaa.

Selvityksen myötä tuli esiin, että alueen toimijat eivät ole tällä hetkellä verkostoituneet. Yhteistyötä on toki jonkin verran tehty esimerkiksi alueella syyskuussa järjestettävän tapahtuman tiimoilla, mutta mistään virallisesta yhteistyöstä ei ole sovittu. Toimijoilla tuntui kuitenkin selvityksen mukaan olevan intoa yhteistyöhön ja alueen kehittämiseen.

Yleisellä tasolla verkosto voi olla hyvinkin erilainen jäsenistään ja tilanteesta riippuen. Verkoston rakenteellisena perusjakona voidaan kuitenkin pitää kahtiajakoa kärkiyrityksen vetämiin ja tasavertaisten kumppanien hallitsemiin verkostoihin. Kaatialan toimijoilta kysyttiin työpajassa: kumpaan verkostoon he näkevät itsensä kuuluvan? Yksimielinen vastaus oli, että tasavertaisten kumppanien verkostoon.

Verkostoitumisen alkumetreillä on hyvä miettiä malli, jolla yhteistyötä lähdetään tekemään. Malleihin voivat osallistua useat erilaiset tahot ja toiminta voi vaihdella tiiviistä yhteistyöstä hyvinkin löysään yhteistyöhön. Kaatialan tapauksessa päädyttiin löyhimpään kehittämisrenkaan tarjoamaan malliin, koska aikaisempaa yhteistyötä ei ole. Kehittämisrenkaan etuina voidaan mainita sen sopivuus juuri pienille yrittäjille ja yksittäisille toimijoille, jotka haluavat edelleen toimia yhteistyön ohella itsenäisesti. Tämän mallin mukaan yhteistyöhön mukaan lähteneet toimijat kokoontuvat vuorotellen toistensa luona antaen vinkkejä ja kritiikkiä toisilleen. Tämä malli mahdollistaa toisiinsa tutustumisen, toisilta oppimisen, mahdollisen lisäkapasiteetin esille tuomisen esimerkiksi majoituksen suhteen, kriittisen arvioinnin ja haluttaessa myös myöhemmän tiiviimmänkin yhteistyön.

Verkostoitumisen tavoitteena on Kaatialassa luoda yhdessä paremmat puitteet kaikille toimijoille ja parempien puitteiden myötä taas mahdollistaa myös alueen uudenlainen käyttö. Yhteistyön uskotaan antavan toimijoille paremmat edellytykset keskittyä omaan ydinosansaansa, koska muu toiminta jaetaan yhteisesti kaikkien vastuulle. Tärkeimpinä toimina yhteistyössä koettiin selvityksen mukaan opasteiden ja infrastruktuurin kohentaminen, toimijoiden sisäisen viestinnän aloittaminen sekä ulkoisen viestinnän parantaminen, esimerkiksi tiedottamalla Kaatialan alueen ja

muiden lähellä sijaitsevien kohteiden mahdollisuuksista ja tulevista tapahtumista yhteisen kanavan avulla.

Verkostoitumisen riskit tulee myös aina pitää mielessä, sillä läheskään kaikki yhteistyöhön pohjautuva toiminta ei toimi pitkällä tähtäimellä halutulla tavalla. Toimijoiden aktiivisuus ja rohkeus sekä pitkäjänteisyys ovat avuja, jotka edesauttavat onnistumista. Toisaalta puuttuva me-henki, vähäinen rahoitus tai liian suuret tavoitteet voivat olla seikkoja, jotka johtavat epäonnistumiseen.

Kaatialan toimijoiden yhteistyön päästyä vauhtiin uskoisin heillä olevan paremmat edellytykset yhteistyöhön myös uusien tahojen kanssa. Rahoitusyhteistyötä voidaan mieltää esimerkiksi alueen ELY-keskuksen sekä kunnan kanssa, kehitysyhteistyötä oppilaitosten kanssa ja markkinointi- ja myyntiyhteistyötä Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy:n kanssa. Nykytilanteessa en näe tarvetta yhteistyön suhteen jatkoselvityksille, vaan nyt on mielestäni toiminnan aika. Jatkoselvitysten tarve alueella nousee uskoakseni hieman myöhemmin, kun yhteistyö on jo saatu käyntiin. Tällöin voidaan esimerkiksi selvittää mitä hyötyjä ja haittoja yhteistyö on tuonut eri osapuolille tullessaan, kuka siitä hyötyy eniten ja mitä pitää vielä tehdä, että kaikkien tyytyväisyys paranee. Voidaan myös selvittää, että onko tietoisuus alueesta lisääntynyt mahdollisen paremman viestinnän myötä ja ovatko toimijat itse tyytyväisiä aluksi valittuihin viestinnän kanaviin.

Koen, että laatimani toimintasuunnitelma on toimijoille hyvä malli yhteistyön alkumetreillä. Toimintasuunnitelma tulee varmasti kuitenkin muotoutumaan täyteen mitaansa vasta toimijoiden omasta toimesta. Mielenkiintoista oli tutustua teorian kautta uusiin asioihin ja myöhemmin kyselyjen, haastattelujen ja työpajan avulla paikalliseen toimintaan Kuortaneella. Toivon, että toimijoiden yhteistyö lähtee käyntiin hyvin ja osallistun itsekin mielelläni tuleviin mahdollisiin tapahtumiin Kaatialassa.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4. uud. p. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Axelsson, B. 1992. Network research-future issues. Teoksessa B. Axelsson & G. Easton (toim.) Industrial Networks. A New View of Reality. London and New York: Routledge.
- Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy. 2017. Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy. [Verkkosivusto]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan matkailu. [Viitattu 2.3.2017]. Saatavana: http://www.epmatkailu.fi/etela-pohjanmaan_matkailu_oy.html
- Etelä-Pohjanmaan Opas 2016. 11.1.2016. Etelä-Pohjanmaan piilotetut helmet ja suosituimmat käyntikohteet samoissa kansissa. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan matkailu. [Viitattu 15.2.2017]. Saatavana: <https://isu.suu.com/etela-pohjanmaanmatkailu/docs/epopas2016>
- EU 692/2011. EU-parlamentin matkailuasetus.
- Garcia-Rosell, J-C., Kylänen, M., Pitkänen, K., Tekoniemi-Selkälä, T. & Vanhala, A. 2010. Matkailun tuotekehittäjän käsikirja. Vuosikello. [Verkkojulkaisu]. Rovaniemi: Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti. [Viitattu 5.4.2017]. Saatavana: <http://matkailu.luc.fi/Tuotekehitys/Tyokaluja-/Ideointiin/Vuosikello>
- Hakanen, M., Heinonen, U. & Sipilä, P. 2007. Verkostojen strategiat. Menesty yhteistyössä. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.
- Hunziker, W. & Krapf, K. 1941. Beiträge zur Fremdenverkehrslehre und Fremdenverkehrsgeschichte. Bern: Buchdruckerei AG Berner Tagblatt.
- Jyllilä, S. & Korttesluoma, A. 2015a. Maaseutumatkailun nykytila Etelä-Pohjanmaalla v. 2014. Seinäjoki: Fram Oy.
- Jyllilä, S. & Korttesluoma, A. 2015b. Matkailun kansainvälistymisen askelmerkit Etelä-Pohjanmaalla. Toimenpidesuosituksset v. 2016-2018. Vaasa: Fram Oy.
- Jänkälä, S. 10.12.2014. Matkailu. Toimialaraportti 5/2014. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. [Viitattu 10.2.2017]. Saatavana: http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2274/Matkailu_joulukuu_2014.pdf

- Kaatialan pegmatiittilouhos. 2016. Geologiset luontokohteet. [Verkkosivusto]. Espoo: Geologian tutkimuslaitos. [Viitattu 13.3.2017]. Saatavana: http://luontokohteet.geo.fi/kaatiala_pegmatiitti/
- Komppula, R. 2000. Matkailuyrityksen sitoutuminen verkostoon: tapaustutkimus Pohjois-Karjalan maakunnallinen matkailuverkosto. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Korttesluoma, A. 2013. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia vuosille 2013–2017. Seinäjoki: Fram.
- Lakeudelle: Etelä-Pohjanmaa, se perheen villimpi lomavalinta. 2017. Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy. [Verkkosivusto]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan matkailu. [Viitattu 15.2.2017]. Saatavana: <http://www.lakeudelle.fi/>
- Matkailija. Ei päiväystä. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Matkailija. [Verkkosivusto]. Helsinki: Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto (SVT). [Viitattu 8.2.2017]. Saatavana: <http://www.stat.fi/meta/kas/matkailija.html>
- Matkailu. Ei päiväystä. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Matkailu. [Verkkosivusto]. Helsinki: Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto (SVT). [Viitattu 8.2.2017]. Saatavana: <http://www.stat.fi/meta/kas/matkailu.html#tab2>
- Matkailun tiekartta 2015–2025. 16.1.2015. Yhdessä enemmän – kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun. TEM raportteja 2/2015. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Elinkeino- ja innovaatio-osasto. [Viitattu 14.2.2017]. Saatavana: <http://tem.fi/documents/1410877/2735818/Matkailun+tiekartta+2015-2025.pdf/95521a94-5230-47c2-8dd7-bc7ff5bede04>
- Möller, K. & Rajala, A. 2007. Rice of Strategic Nets. New Models of Value Creation. *Industrial Marketing Management* 36 (7), 895–908.
- Möller, K., Rajala, A. & Svahn, S. 2006. Tulevaisuutena liiketoimintaverkot: Johtaminen ja arvon luonti. Helsinki: Teknoliogiateollisuus.
- Ollus, M., Ranta, J. & Ylä-Anttila, P. 1998. Verkostojen vallankumous. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Pirnes, H. 2002. Verkostoylivoimaa. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Plog, S. 1974. Why Destination Areas Rise and Fall in Popularity. New York: The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly.
- Sitra. 2016. Megatrendit 2016. [Verkkosivusto]. Helsinki: Sitra. [Viitattu 15.2.2017]. Saatavana: <http://www.sitra.fi/tulevaisuus/megatrendit>

- Suomen riskienhallintayhdistys. 2017. Verkostoitumisen riskit ja niiden hallinta. [Verkkosivusto]. Helsinki: Suomen riskienhallintayhdistys ry. [Viitattu 27.2.2017]. Saatavana: <http://www.pk-rh.fi/index.php?page=verkostoitumisen-riskit>
- Swarbrooke J. & Horner, S. 2007. Consumer behavior in tourism. Second edition. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Tilastopalvelu Rudolf. 2017. Majoitustilastot. Vuosittaiset yöpymiset ja saapumiset asuinmaittain. [Verkkosivusto]. Helsinki: Visit Finland. [Viitattu 15.2.2017]. Saatavana: http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland_Majoitustilastot/020_matk_tau_312.px/?rxid=1fd0ad58-b6e0-44b6-8d4e-fc9ae263d7ad
- Toivola, T. 2006. Verkostoituva yrittäjyys: strategiana kumppanuus. Helsinki: Edita.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uud. p. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Turkka, S. 1994. Pohjalaasten kivikirja. Etelä-Pohjanmaan kalliot ja korukivet. Seinäjoki: Seinäjoen Painohalli Ky.
- UNWTO. 2014. World Tourism Organization. Media. Tourism Glossary. [Verkkosivusto]. [Viitattu 8.2.2017]. Saatavana: <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/Glossary-of-terms.pdf>
- UNWTO. 2016. World Tourism Organization. Content. Why tourism?. [Verkkosivusto]. [Viitattu 9.2.2017]. Saatavana: <http://www2.unwto.org/content/why-tourism>
- UNWTO. 2017. World Tourism Organization. About UNWTO. Who we are. [Verkkosivusto]. [Viitattu 6.3.2017]. Saatavana: <http://www2.unwto.org/content/who-we-are-0>
- Valkokari, K., Airola, M., Hakanen, T., Höytyläinen, R., Ilomäki, S-K & Salkari, I. 2006. Yritysverkoston strateginen kehittäminen. VTT -julkaisuja. [Verkkosivusto]. Espoo: Otamedia Oy. [Viitattu 31.3.2017]. Saatavana: <http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2006/t2348.pdf>
- Valkokari, K., Höytyläinen, R., Kulmala, H., Malinen, P., Möller, K. & Vesalainen, J. 2009. Verkostot liiketoiminnan kehittämisessä. Helsinki: WSOYpro
- Varamäki, E., Pihkala, T., Vesalainen, J. & Järvenpää, M. 2003. Pk-yritysverkoston kasvuja suorituskyvyn mittaaminen. Esiselvitys. [Verkkosivusto]. Helsinki: Sitra. [Viitattu 31.3.2017]. Saatavana: <https://media.sitra.fi/2017/02/27173149/raportti31-2.pdf>

- Varamäki, E. & Vesalainen, J. 2003. Modelling different types of multilateral inter-firm cooperation in the SME-sector. *Entrepreneurship and Regional Development Journal* 15: 1, 27-48.
- Veijola, S. 2015. *Matkailututkimuksen lukukirja*. Porvoo: Bookwell.
- Verhelä, P. 2014. *Matkailun perusteet*. Kuopio: Kuopion Liikekirjapaino Oy.
- Vesalainen, J. 2002. *Kaupankäynnistä kumppanuuteen: yritysten välisten suhteiden elementit, analysointi ja kehittäminen*. Helsinki: Metalliteollisuuden kustannus.
- Visit Pohjanmaa. 2017. Näe ja koe Pohjanmaa. [Verkkosivusto]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan matkailu. [Viitattu 2.3.2017]. Saatavana: <http://visitpohjanmaa.fi/index.php/etusivu/fi/>
- Vuoristo, K-V. 2000. *Matkailun muodot*. Porvoo: WSOY.

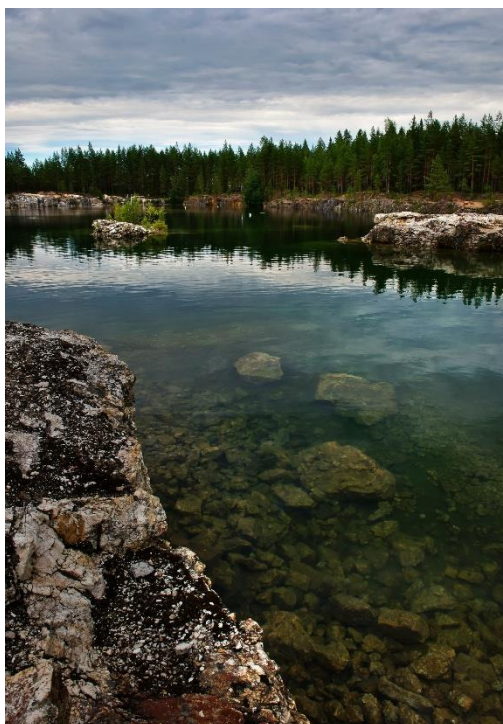
LIITTEET

Liite 1. Kaatialan käyttäjäkysely

LIITE 1. Kaatialan käyttäjäkysely

KAATIALAN LOUHOS - tuotteistuksen selvityshanke

Käyttäjäkysely

Hankekuvaus

Hankkeen tavoitteena on kirkastaa Kaatialan asemaa eri harrastajapiirien keskuudessa ja arvioida alueen kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet tulevaisuudessa. Lisäksi tavoitteena on laajentaa Kaatialan käyttäjien palvelutarjontaa tiivistämällä palveluntarjoajien yhteistyötä ja tuotteistamalla selkeä palvelukonsepti.

Selvityshanke toteutetaan henkilö- ja ryhmähaastatteluin sekä kyselyin kohderyhminä mm. maanomistajat, laitesukeltajat, mineraaliharrastajat ja matkailutoimijat sekä muut aktiiviset tahot. Haastattelutulosten perusteella toteutetaan työpaja, jossa kehitetään ehdotuksia ja luodaan yhteinen näkemys kehittämistoimenpiteistä.

Hankkeen toteuttaa Kuortaneen kunta ja sitä rahoittaa Kuudestaan ry Leader-rahoituksella.

Tällä sähköisellä kyselyllä selvitetään yksittäisten käyttäjien kokemuksia, näkemyksiä ja ideoita Kaatialan kehittämisen tueksi.

Vastaajan tiedot

Lisää teksti tähän

Vastaajan sukupuoli?*

Nainen

Mies

Vastaajan ikä?*

Alle 18 v

18 - 29 v

30 - 44 v

45 - 59 v

60+ v

Vastaajan kotipaikka?*

Akaa

Alajärvi

Alavieska

Alavus

Asikkala

Askola

Aura

Brändö

Eckerö

Enonkoski

...

Sijainti - saavutettavuus

Mikä merkitys Kaatialan sijainnilla kotipaikkaasi nähden on? Miten se vaikuttaa harrastukseesi?
Yhteytesi Kaatialaan?*

- maanomistaja
- sukeltaminen
- kiviharrastus
- retkeily / ulkoilu
- muu vapaa-aika

Miten usein harrastat lajiasi?*

- useita kertoja viikossa
- kerran viikossa
- kerran-pari kuukaudessa
- silloin tällöin
- satunnaisesti

Miten usein harrastat lajiasi Kaatialassa?*

- pelkästään Kaatialassa
 - säännöllisesti
 - ajoittain
 - satunnaisesti
 - en lainkaan
-
-

Arvioi kotipaikkasi etäisyys Kaatialaan kilometreissä.*

Mielipiteesi väittämistä:

	1=samaa mieltä		5=eri mieltä		
	1	2	3	4	5
Kaatiala sijaitsee kaukana*	☐	☐	☐	☐	☐
Löydän Kaatialaan helposti*	☐	☐	☐	☐	☐
Ovatko ajo-ohjeet tarpeen?*	☐	☐	☐	☐	☐

Vapaat / täydentävät kommentit edellisiin:

Tunnettavuus

Miten arvioit Kaatialan tunnettavuutta lajisi harrastajien parissa?

	1=ei				5=kyllä
	1	2	3	4	5
Kaatiala on alueellisesti tunnettu *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaatialan alueellista tunnettavuutta tulee lisätä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaatiala on valtakunnallisesti tunnettu *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaatialan valtakunnallista tunnettavuutta tulee lisätä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaatiala on kansainvälisesti tunnettu *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaatialan kansainvälistä tunnettavuutta tulee lisätä *	☐	☐	☐	☐	☐

Vapaat / täydentävät kommentit edelliseen:

Infrastruktuuri

Alueen infrastruktuurilla tarkoitetaan tässä Kaatialan louhosalueen omaa infraa ja sen kehittämistarpeita.

Valitse mielestäsi tärkeimmät kehittämistarpeet infrastruktuuriin liityen (voit valita useamman vaihtoehdon)*

- Teiden kunnossapito
- Pysäköinti
- Sosiaalityilat (wc, pukeutumistila tms.)
- Sähkö
- Kota ja/tai laavu
- Tulentekopaikka / -paikkoja
- Alueopasteet
- Jokin muu, mikä?
- Alueella ei ole erityisiä infrakehitystarpeita

Vapaat / täydentävät kommentit edelliseen:

Palvelut

Hankkeen tavoitteena on luoda tiiviimpää palveluverkostoa Kaatialan käyttäjien tarpeisiin. Seuraavilla kysymyksillä selvitetään alueen ja ympäröivien palveluiden käyttöä ja käyttötarpeita.

Mitä palveluita käytät Kaatiala-käynnin yhteydessä ja miten usein?

	1=en koskaan 2=harvoin 3=silloin tällöin				
	1	2=yleensä	3	4	5
Ruokailu ravintolassa tms.*	☐	☐	☐	☐	☐
Huoltoasemapalvelut (myös ruokailu)*	☐	☐	☐	☐	☐
Majoituspalvelut*	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupan palvelut*	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaa-ajan palvelut*	☐	☐	☐	☐	☐
Nähtävyydet tai käyntikohteet*	☐	☐	☐	☐	☐

Täydentävät kommentit edelliseen: Nimeä käyttämiäsi palveluita / palveluntuottajia*

Viipymä - miten pitkään käyntisi Kaatialassa normaalisti kestää?*

- enintään muutamia tunteja
- käyn yhden päivän aikana
- olen viikonloppukävijä (yöpyminen kotona)
- olen viikonloppukävijä (yöpyminen alueella)
- pidempään (esim. leiri, loma-aika)

Viipymän pidentäminen - mainitse tekijöitä jotka voisivat vaikuttaa viipymän pidentymiseen. *

Mitä palveluita alueelta puuttuu? (Joita käyttäisit ja/tai suosittelisit muille kävijöille)*

Miten todennäköisenä pidät oman viipymäsi pidentymistä, mikäli edellä mainitsemasi tekijät toteutuisivat?

1=ei muutoksia 2=epätodennäköisesti

3=mahdollisesti 4=todennäköisesti

5=varmasti

1 2 3 4 5

Todennäköisyys viipymän pidentymiseen *

Viestintä

Hankkeen tarkoituksena on myös selvittää viestinnän roolia Kaatialan ja sen oheispalveluiden näkyvyydessä.

Haetko tai oletko hakenut tietoa Kaatialaan liittyen?*

Kyllä

En

Mikäli olet, mitä tietoa olet hakenut?

Yleistietoa alueesta

Sijaintitietoa

Alueen historiaa

harrastukseesi liittyvää tietoa

tietoa oheispalveluista alueella

jotain muuta, mitä? lisää alla olevaan laatikkoon

Lisää kysymys tähän

Mistä haet tai olet hakenut tietoa Kaatialasta?

Internetistä

Kuullut harrastuskavereilta

Harrastukseen liittyviltä sivustoilta

Muualta, mistä? lisää alla olevaan laatikkoon

Lisää kysymys tähän

Kaatilan viestintä nyt

Arvioi saamaasi tietoa Kaatialasta. 1=eri mieltä 2=jokseenkin eri mieltä 3=ei samaa eikä eri mieltä 4=jokseenkin samaa mieltä 5=samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Tietoa on riittävästi *	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedon lähteitä on riittävästi *	☐	☐	☐	☐	☐
Tieto on ajantasaista *	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut tarvitsemani tiedon *	☐	☐	☐	☐	☐
Tarvitsen enemmän tietoa *	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedon lähteitä on liikaa *	☐	☐	☐	☐	☐
Tieto on luotettavaa *	☐	☐	☐	☐	☐

Kaatialan viestintää tulee kehittää *

Kyllä, olen sitä mieltä

Ei ole tarpeen

Viestinnän kehittäminen

Vastasi edellä, että Kaatialan viestintää tulisi kehittää. Seuraavassa käydään läpi kehittämisenäkemyksiä tarkemmin.

Milaista informaatiota kaipaat (enemmän) Kaatialasta?

- Yleistietoa alueesta
- Kaatialan Louhoksen historiaa
- Harrastukseesi liittyvää tietoa / linkkejä
- Tietoa oheispalveluista lähialueella
- Sijaintitietoa / -opastusta
- Tapahtumatietoa Kaatialasta ja lähialueilta
- Uutisia Kaatialaan liittyen
- Jotain muuta, mitä? lisää alla olevaan laatikkoon
- En tarvitse informaatiota

Lisää kysymys tähän

Millä välineillä viestintää tulisi tehdä? Valitse kolme tärkeintä kanavaa.*

- Infotaulu alueella (yleistietoa, ei päivityksiä)
- QR-koodit alueella (yleistietoa, kausi-infoa)
- Oma internetsivu (koottua tietoa, linkkejä palveluihin)
- Facebook-ryhmä / muut somekanavat
- uutiskirje sähköpostilla
- Harrastajaryhmien omat mediat (esim Sukeltaja, Kivi tms.)
- Harrastajien sähköiset kanavat ml. some
- Alueellinen printtimedia (maakunta- ja paikallislehdet)
- Kuortaneen kunnan internetsivu
- Printtiesitteet (jakelu/postitus/palveluverkosto)
- jokin muu väline, vastaa alla olevaan laatikkoon

Lisää kysymys tähän

Olen kiinnostunut saamaan tietoa ja/tai tarjouksia Kaatialan lähialueella toimivilta palveluntuottajilta?*

- Kyllä
- Kyllä, mutta vain tietopaketin alueen palveluista
- Ei kiitos, hankin tietoni itse
- Ei kiitos, käytän saatavilla olevaa informaatiota

Vapaa sana ja vinkit

Keräämme kehitysideoita mahdollisimman avoimesti, joten jos aiemmat kysymykset eivät antaneet kaikille ajatuksille sijaa, voit vastata myös alla olevia laatikoita täydentäen. Voit myös halutessasi vinkata henkilöä tai tahoa, jolle tämä kysely tulisi lähettää tai pyytää laajempaa haastattelua.

Vapaan sanan laatikko: Kirjoita vapaasti kehitysideoita ja näkemyksiä pienimmästä yksityiskohdasta laajimpiin strategioihin.

Vinkkilatikko: Vinkkaa tähän henkilöä tai tahoa, jolla olisi annettavaa selvitystyöllemme. Lisää sähköpostiosoite tai muu yhteystieto, mutta älä linkitä kyselyn osoitetta itse!

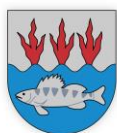
Haluan seurata hankkeen etenemistä vastaanottamalla tiedotteita, seminaarikutsun ja muuta julkaistua materiaalia.*

Kyllä kiitos!

En halua.

Kiitos!

Kiitos ajastasi ja näkemyksistäsi Kaatialaa kohtaan. Jatkotoimenpiteinä analysoimme kyselyn tulokset ja jäsenämme niistä toimenpide-ehdotuskokonaisuuksia, joita jalostetaan avaintoimijoiden kanssa. Tuloksena syntyy mm. alueen kehittämissuunnitelma ja alustava työjako sekä työstämme palvelukonseptia yhteistyössä Seinäjoen Ammattikorkeakoulun Liiketalouden yksikön ja palvelutoimijoiden kesken. Tarkoituksemme on palvella Teitä entistä paremmin Kaatialassa ja lähiympäristössä.

KUORTANE

Kuudestaan

ALAVUS • KUORTANE • SOINI • ÄHTÄRI